

ΦΩΣ

ΝΕΑΝΙΚΟ & ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ «ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ»
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009

31

**Νεανικό & Μαθητικό Περιοδικό
των ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»
20100 Ισθμός Κορίνθου
Τηλ. 27410- 29663**

Περίοδος Β΄, Χρόνος Γ΄
(Περίοδος Α΄: 1994 - 8)

**ΤΕΥΧΟΣ 31 (80)
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009**

Συντάσσεται από Μαθητές των Εκπαιδευτη-
ρίων με την γενική επιμέλεια της Διεύθυνσης,
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ:

Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Σύλλογος «**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ**» Σ.Α.

Γέλωνος 9, 11521 Αθήνα,

Τηλ. 210- 64 43 294

Τύποις: Paper Graph

Προσφέρεται δωρεάν στα μέλη της
Μαθητικής Κοινότητας (μαθητές και εκπ/κούς).

Στους παραλήπτες που αποστέλλεται
ο «Πυρσός» (για ταχυδρομικά κ.ά. έξοδα),
ετήσια εισφορά 15 ευρώ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

"Παιδίον νέον, ο προ αιώνων Θεός"	211
Εμείς οι νέοι και η Κοινωνία: Εκφοβισμός και βία στα σχολεία / Γράμμα σε ένα νέο του 21ου αιώνα.....	212-213
Εορτές του μήνα & ιερά αναγνώσματα:	
Αγιολόγιο και Ευαγγελικές περικοπές.....	214-215
Το μερτικό του Σταθούλη (διήγημα).....	216-217
Η Γέννηση του Κυρίου μέσα απ' τα ψηφιδωτά της Μονής της Χώρας.....	218-219
Δελτίο Ειδήσεων για εφήβους	220-221
Ο π. Επιφάνιος ως μαθητής	222
Ξενόγλωσσες σελίδες: Η τροφή	223
Φτάσαμε στην Πόλη!	224-228
Περιβαλλοντικό: Περιβ. Πρόγραμμα 2009-10 ...	229
Φιλολογική Γωνιά: Γλωσσικές παρατηρήσεις - Τερπνά Ανέκδοτα Αρχαίων - 4 εκθέσεις μαθητών για τη βία.....	230-233
Ο Μπιμπίκος	234
Διαφήμιση εκδόσεων της "Κοινωνικής Προσπάθειας" και των Εκπ/ρίων "Απ. Παύλος"	235
Οι Σπίθες του "Πυρσού"	236
Περιεχόμενα Τόμου 2009	237-239

Εξώφυλλο: Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος με μαθητές
και καθηγητές των Εκπ/ρίων "Απ. Παύλος"

Οπισθόφυλλο: Νύχτα Τρανή (ποίηση Γ. Βερίτη).

Ωδή Α' Κανόνος Χριστουγέννων

«Χριστός γεννᾶται· δοξάσατε.
Χριστός ἐξ οὐρανῶν· ἀπαντήσατε.
Χριστός ἐπὶ γῆς· ὑψώθητε.
ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ
καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε λαοί
ὅτι δεδόξασται».

«Παιδίον νέον, ο προ αιώνων Θεός»

Φίλοι και φίλες,

Αναμφισβήτητο ιστορικό γεγονός είναι τα Χριστούγεννα. Είναι η μεγάλη γιορτή που εκατομμύρια χριστιανοί σε ολόκληρο τον πλανήτη πανηγυρίζουν και που το θρησκευτικό τους συναίσθημα ανέρχεται στην πιο κορυφαία εκδήλωσή του. Το θείον λατρεύεται με έμφαση παντοιοτρόπως (με την ποίηση και την υμνογραφία, με τη ζωγραφική και την αγιογραφία, με την αρχιτεκτονική, με τη μουσική). Ο άνθρωπος διαθέτει όλες τις πνευματικές του δυνάμεις για να δοξάσει την επί γης επιφάνια του Θεού.

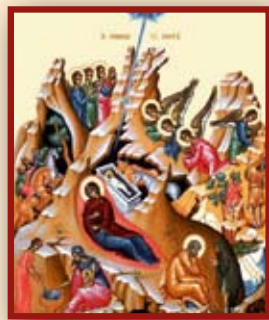
Στη μεγάλη αυτή γιορτή δεν προβάλλεται και δεν εξυμνείται κάποιο επίτευγμα της ανθρώπινης επινοήσης (όπως π.χ. κάποιο από τα επτά «θαύματα» του κόσμου). Η σκέψη, ανιχνεύοντας το άπειρον, αναζητάει να ψηλαφίσει το θείον, το «επέκεινα νου και νοήσεως».

Ο ανθρώπινος λόγος υποχωρεί. Τη θέση του εδώ παίρνει ο προαιώνιος Λόγος, «όστις έκλινεν ουρανοὺς και κατέβη» και «ο Λόγος σάρξ εγένετο». Πώς; Η ανθρώπινη λογική, ως πεπερασμένη, είναι ανήμπορη να απαντήσει. Μόνον η πίστη ικανοποιεί τα βαθιά αιτήματα της ψυχής. Η Εκκλησία μάς καλεί να πιστέψουμε στα νοήματα των ύμνων της, όπως λ.χ. «νηπιάζει δι' εμέ ο Παλαιός των ημερών» και «επεσκέψατο ημάς εξ ύψους ο Σωτήρ ημών». Ο άναρχος

Θεός «επισκέπτεται» τον άνθρωπο ως «παιδίον νέον» και ο ουράνιος κόσμος υπηρετεί δοξολογικά την ενανθρώπησή Του: «πλήθος στρατιάς ουρανού αινούντων τον Θεόν»...

Αγαπητά μας παιδιά, τις άγιες αυτές μέρες που τόσο ανακουφίζουν τον πόνο και ανανεώνουν τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, παρεμβάλλονται δυστυχώς και «παράσιτα», φωνές ασεβών, που αρνούνται την ενανθρώπιση του Θεού μας. Ας μην αδρανούμε μπροστά σ' αυτές τις προκλήσεις των αρνητών και στα βραχνά τους στριγκλίσματα. Ας διακηρύττουμε με παρρησία ότι ο Χριστός είναι ο Λυτρωτής μας, που ενανθρώπησε «ως παιδίον νέον» και «λύτρωσιν απέστειλε... τω λαώ Αυτού». Καλούμαστε να ομολογούμε σταθερά ότι το Βρέφος της Βηθλεέμ είναι ο «προ αιώνων Θεός», ο Σωτήρας του ανθρώπινου γένους. Μαζί με τον αγγελικό κόσμο, ας ενώνουμε δοξολογικά την φωνή μας: «Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία». Και με τον έξοχο υμνογράφο ας μελωδούμε: «Η Παρθένος σήμερον τον υπερούσιον τίκτει... δι' ημάς γαρ εγεννήθη παιδίον νέον, ο προ αιώνων Θεός».

Ευλογημένα Χριστούγεννα!
Με τις πιο θερμές ευχές μας,
Χ.Γ.Κ

Κάθε μήνα

«Εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,
ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ» (Λουκ. β', 10-11)

ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Α.Θ. Γεια σας, Φίλοι μου. Διάβασα χθες στον Τύπο ότι διοργανώθηκε ένα συνέδριο στις 6 και 7 Νοεμβρίου για τον εκφοβισμό και τη βία στα Σχολεία, υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας, από την εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του παιδιού και του εφήβου (ΕΨΥΠΕ) με αφορμή και την έκδοση του βιβλίου «Εκφοβισμός και βία στο Σχολείο». Το θέμα της βίας είναι θέμα πολύ ενδιαφέρον. Θα θέλατε να το συζητήσουμε σήμερα μαζί;

Α.Κ. Το θέμα αυτό είναι, νομίζω, γνωστό από την τηλεόραση και τον Τύπο και ακούγεται συχνά σαν πρόβλημα και σαν απειλή της κοινωνίας. Κάποια από τις προσεχείς μέρες έχει καθιερωθεί και σαν επέτειος ημέρα κατά της βίας. Αυτό έδωσε αφορμή και στη Β' τάξη να μπει σαν θέμα εκθέσεως το θέμα της βίας. Αλλά σας ρωτώ: Αφού στο Σχολείο μας δεν αντιμετωπίζουμε κανένα εκφοβισμό ή βία και δεν μας απασχολεί κάτι τέτοιο, τι χρειάζεται να το συζητάμε; Δεν υπάρχει κανένα άλλο θέμα με το οποίο να ασχοληθούμε;

Α.Λ. Είπες ότι δεν πρέπει να μας απασχολεί το πρόβλημα της βίας. Δεν συμφωνώ μαζί σου. Δηλαδή, επειδή δεν έχουμε εμείς πρόβλημα στο Σχολείο, έπεται ότι δεν είναι αναγκαίο να ενδιαφερόμαστε για κάτι που ταλαιπωρεί την Κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε και τη βασανίζει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο; Λάθος. Πιστεύω ότι πρέπει να μελετάμε τέτοια προβλήματα, γιατί σε τελευταία ανάλυση, αφού υπάρχουν, αντανακλούν και σε μας. Οι δυσμενείς τους επιπτώσεις σε φίλους, συγγενείς, γείτονες είναι πολύ σοβαρές. Τι θα πει «εγώ δεν έχω πρόβλημα»; Οι άλλοι πλάι μας που το έχουν ας κόψουν το λαιμό τους; Είναι αυτό ανθρωπιά, κοινωνικότητα;

Α.Μ. Επιτρέψτε μου να παρέμβω: Μας δίνει βέβαια άνεση το γεγονός ότι εμείς εδώ έχουμε την

ησυχία μας, αλλά προβληματίζομαι και πονάει η ψυχή μου για όσα συμβαίνουν σε άλλες σχολικές κοινότητες, γιατί τα γεγονότα αυτά βλάπτουν όχι μόνο το σχολείο στο οποίο προκαλούνται διαφόρων μορφών προβλήματα, αλλά βλάπτουν γενικότερα την κοινωνία, προκαλώντας π.χ. αναταραχές, αντίπαλα στρατόπεδα μεταξύ των μαθητών ή μεταξύ καθηγητών και μαθητών, δραστηριοποίηση αστυνομίας, ανακριτές κ.ά.

Α.Ν. Συμπληρώνω στην άποψή σου με κάτι που το θεωρώ πολύ σοβαρό. Η βία και ο εκφοβισμός στο σχολείο, ανάλογα με την έκταση που παίρνουν, προκαλούν δυσμενή αντίκτυπο στη μάθηση, στην ομαλή λειτουργία του σχολείου και στην εφαρμογή των σχολικών προγραμμάτων, με αρνητικές συνέπειες στο γνωσιολογικό επίπεδο της μαθητιώσας νεολαίας.

Α.Ξ. Θέλω να παρατηρήσω πως, όταν συμβαίνουν συχνά αναταραχές και εκφοβισμοί, αυτό αναστατώνει γενικότερα όλο το μαθητικό κοσμο, τον εξαγριώνει και του διαμορφώνει μια αλλόκοτη και απαράδεκτη συμπεριφορά. Τα κρούσματα μεταφέρονται και έξω από το σχολικό περιβάλλον. Μεταφέρονται ακόμη και μέσα στην οικογένεια. Όλες αυτές οι συνέπειες πιστεύω ότι δεν πρέπει εμάς να μας αφήνουν αδιάφορους.

Α.Ο. Ο φίλος μας έθιξε τελευταία κάτι που εγώ το βλέπω σαν πρώτο. Ανέφερε πως ο αντίκτυπος της σχολικής βίας επηρεάζει αρνητικά και την οικογένεια. Άποψή μου είναι ότι τις πιο πολλές φορές, η βία ξεκινάει, όχι απ' το σχολείο προς την οικογένεια αλλά απ' την οικογένεια προς το σχολείο. Έχω συγκεκριμένα παραδείγματα, γνωστές περιπτώσεις μαθητών, που με την οικογένειά τους δεν ζουν ήρεμη ζωή αλλά κάθε λίγο συμβαίνουν σ' αυτήν τσακωμοί, ανάρμοστοι χαρακτηρισμοί, συγκρούσεις κ.ά.,

«Θεός ὦν εἰρήνης, Πατήρ οἰκτιρῶν, τῆς μεγάλης βουλῆς σου τόν Ἄγγελον εἰρήνην παρεχόμενον ἀπέστειλας ἡμῖν. Ὅθεν θεογνωσίας πρὸς φῶς ὀδηγηθέντες, ἐκ νυκτός ὀρθρίζοντες, δοξολογοῦμεν σε, Φιλάνθρωπε».

και φτάνουν στο σχολείο φορτισμένοι με εντάσεις από το σπίτι τους. Και με την πρώτη αφορμή τα βάζουν με συμμαθητές τους ίσως παρόμοιας με αυτούς κατηγορίας. Αρνούνται να συμμορφωθούν προς τις αναγκαίες υποδείξεις των καθηγητών. Χαλάει η ατμόσφαιρα της τάξης και συνεχίζουν να αναπαράγονται οι απειλές, οι εκφοβισμοί και οι συμπλοκές. Σαν βαθύτερη αιτία όλων αυτών εγώ βρίσκω την υποβόσκουσα ανωμαλία στα σπίτια τους. Λυπάται κανείς για την οικογένειά τους αλλά και για τους εκπαιδευτικούς που έρχονται να δώσουν κάτι καλύτερο στους μαθητές τους, πλην όμως αυτό τους σβήνεται μέσα τους με τη συμπεριφορά των προβληματικών μαθητών.

Α.Π. Φίλοι μου, επιτρέψτε μου να συνοψίσω κάπως πρόχειρα. Λοιπόν, έχουμε τη βία στα σχολεία με τους μαθητές και τους συμμαθητές τους, με την εμπλοκή των καθηγητών, με την διασάλευση του μαθητικού προγράμματος, με την αρνητική συμβολή του οικογενειακού περιβάλλοντος κ.ά. Το θέμα, όπως βλέπετε, είναι σοβαρό και σύνθετο, με αίτια και αιτιατά, και με επιπτώσεις αρνητικές στη σχολική κοινότητα, την οικογένεια και γενικότερα την κοινωνία. Διερωτώμαι πού πρέπει να αναζητούνται τα αίτια του θλιβερού αυτού φαινομένου και πώς αυτό μπορεί να θεραπευθεί. Το πρόβλημα αυτό ενδιαφέρει όλους μας και νομίζω ότι πέφτει στον καθένα αναλογικά και κάποια ευθύνη.

Α.Ρ. Βλέπω ότι εμείς, ίσως επειδή είμαστε πιο νηφάλιοι που δεν αντιμετωπίζουμε στο σχολείο μας τέτοιο πρόβλημα, μπορούμε να το δούμε πιο αντικειμενικά. Λοιπόν, πρέπει οπωσδήποτε να επανέλθουμε διαβασμένοι και προσεχτικοί, ώστε και το συμπέρασμά μας να είναι γενικότερο, πέρα κι από την παρέα μας.

Συμφωνήσαμε όλοι να επανέλθουμε και με σοβαρότητα να σπουδάσουμε τη φοβερή μάστιγα των καιρών μας που φθείρει και διαφθείρει εμάς όλους, τη νέα γενιά της χώρας μας.

Ο Όμιλος των Σπουδαστών
του Λυκείου μας

Ένα γράμμα σε ένα νέο του 21ου αιώνα

Δεκέμβρης 2009

Νέε φίλε,

Από αυτή τη στήλη κάθε μήνα θα μιλάμε. Επιθυμία μου είναι τα θέματα που μας απασχολούν να μου τα θέτεις εσύ. Για μένα θα ήταν εξαιρετική ικανοποίηση αν η επικοινωνία μας γινόταν αφορμή για επανεξέταση βασικών ζητημάτων που έχουν αντίκτυπο στην πρόοδό σου στο σήμερα και στο αύριο.

Η καλύτερη εποχή για την διανοητική σπορά και βλάστηση είναι τα εφηβικά και νεανικά χρόνια. Αυτός που δαπανά επιπόλαια τα καρποδύναμα αυτά χρόνια, θα έλθει καιρός που οπωσδήποτε θα μετανιώσει. Υπάρχουν πάμπολλοι νέοι στις μέρες μας που θέλουν να σπουδάσουν, για να φτάσουν σε κάτι υψηλότερο και δυναμικότερο στη ζωή τους, αλλά ωστόσο σπαταλούν αλόγιστα τον διανοητικό τους χυμό. Υπάρχει τεράστια διαφορά από τον νέο που ξέρει τι θέλει, δηλαδή απ' αυτόν που βαδίζει με πρόγραμμα και μέθοδο στην εργασία του και γνωρίζει να εκτιμάει την αξία του χρόνου.

Αγαπητέ μου, έχεις ίσως ακούσει ότι «η μεγαλοφυΐα είναι μια παρατεταμένη υπομονή». Αλλά υπομονή οργανωμένη και όχι ασυνάρτητη. Ας γνωρίζουμε ότι για να τελειώνει ικανοποιητικά μια οποιαδήποτε εργασία δεν απαιτούνται εξαιρετικές ικανότητες. Αρκεί μόνο να υπάρχει ο κοινός νους και η αδάμαστη θέληση. Τα υπόλοιπα τα προσφέρουν η συγκεντρωμένη προσοχή και η μεθοδικότητα της εργασίας.

Διακόπτω εδώ. Περιμένω εσένα, τις απόψεις σου και τους προβληματισμούς σου.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,
Λουκάς Σ.

Πέμπτη 17 Δεκεμβρίου

Η Εκκλησία μας εορτάζει τη μνήμη του αγίου **Διονυσίου, επισκόπου Αιγίνης**. Ο άγ. Διονύσιος έγινε πρώτα μοναχός στη μονή των Στροφάδων και έπειτα επίσκοπος. Αλλά και πάλι αποσύρθηκε και ασκήτεψε στη Μονή της Αναφωνητρίας στη Ζάκυνθο. Ο άγιος, μέσα σ' όλη την αγιότητά του, μας δίδαξε ποιο είναι το εύρος της χριστιανικής αγάπης. Ο φονιάς του αδελφού του ζήτησε άσυλο στο μοναστήρι του. Και ο άγιος τον έκρυψε και τον ...προστάτηψε. Πόσο μεγάλη η ανεξικακία του! Μια τέτοια μεγαλειώδης συμπεριφορά δεν είναι από τις συνηθισμένες. Γι' αυτό και οι χριστιανοί με ευλάβεια τιμούν και ασπάζονται το ιερό λείψανό του. Πρέπει να καταγινόμαστε στην άσκηση της γνήσιας αγάπης.

Απολυτίκιο

Της Ζακύνθου τον γόνον και Αιγίνης τον πρόεδρον, τον φρουρόν Μονής των Στροφάδων, Διονύσιον άπαντες τιμήσωμεν συμφώνως οι πιστοί, βοώντες προς αυτόν ειλικρινώς· σαις λιταίς τους την σην μνήμην επιτελούντας σώζε και βοώντας σοι· Δόξα τω σε δοξάσαντι Χριστώ, δόξα τω σε θαυμαστώσαντι, δόξα τω δωρησαμένω σε ημίν πρέσβυν ακοίμητον.

Τρίτη 22 Δεκεμβρίου

Η αγία **μεγαλομάρτυς Αναστασία**, ρωμαία μορφωμένη δέσποινα, έζησε στην εποχή του Διοκλητιανού (284-304) και από νέα επιδόθηκε σε πολλές αγαθοεργίες. Φρόντιζε ιδιαίτερα τους ασθενείς και επισκεπτόταν τους φυλακισμένους χριστιανούς, προσφέροντάς τους ό,τι είχαν ανάγκη. Μετά το θάνατο του συζύγου της μοίρασε την περιουσία της στους φτωχούς και αφοσιώθηκε κατά τον διωγμό στην περισυλλογή των σωμάτων των αγίων μαρτύρων. Φρόντιζε να θάπτονται με σεβασμό και τιμή. Η δραστηριότητά της έγινε αιτία να την συλλάβουν οι διώκτες, να την βασανίσουν και να την ρίξουν στη φωτιά. Μεγαλομάρτυς πράγματι η αγία Αναστασία. Διδάσκει το θάρος και η αξιοθαύμαστη ομολογία της.

Απολυτίκιο

Οι εν πειρασμοίς και θλίψεσιν υπάρχοντες προς τον σον ναόν προστρέχοντες λαμβάνουσι τα σεπτά ιάματα της εν σοι οικούσης θείας χάριτος, Αναστασία· συ γαρ αεί τω κόσμω πηγάζεις τα ιάματα.

Κυριακή 27 Δεκεμβρίου

Ο άγιος **Πρωτομάρτυς Στέφανος** είναι ο πρώτος νέος που με την ηρωική ομολογία του θυσιάστηκε για την αγάπη του Χριστού μας. Στην Κ. Διαθήκη (βιβλίο Πράξεις των Αποστόλων) είναι καταγεγραμμένη η ηρωική ομολογία και ο λιθοβολισμός του μάρτυρα (κεφ. ζ). Είναι η πρώτη μαρτυρία για τον Ιησού και την Ανάστασή Του. Αξιο πολλής προσοχής είναι το τέλος της δραματικής περιγραφής και ο λιθοβολισμός «του Στεφάνου επικαλουμένου και λέγοντος· Κύριε, δέξαι το πνεύμα μου» και «μη στήσης αυτοίς την αμαρτίαν ταύτην. Και τούτο ειπών εκοιμήθη». Πρότυπο ο άγ. Στέφανος για όλους τους πιστούς. Για το πώς πρέπει να ζει ο χριστιανός και να θυσιάζει τη ζωή του για την πίστη του, όταν αυτό απαιτείται.

Απολυτίκιο

Βασίλειον διάδημα εστέφθη ση κορυφή, εξ άθλων ων υπέμεινας υπέρ Χριστού του Θεού, μαρτύρων πρωτόαθλε Στέφανε· συ γαρ την Ιουδαίων απελέγξας μανίαν, είδες σου τον Σωτήρα του πατρός δεξιόθεν. Αντών ονν εκύνσώπει αεί υπέρ των ψυχών ημών.

Πέμπτη 31 Δεκεμβρίου

Ο άγιος **Ζωτικός ο ορφανотρόφος** υπήρξε διάσημος ρωμαίος με το αξίωμα του μαγίστρου επί των αυτοκρατόρων Μ. Κωνσταντίνου και Κωνσταντίνου. Ήταν ευσεβής και φιλόανθρωπος. Ενέσκυψε τότε στην Κωνσταντινούπολη η λοιμώδης αρρώστια της λέπρας. Με κρατική διαταγή ρίπτονταν οι λεπροί στη θάλασσα. Ο Ζωτικός είχε πείσει τον Βασιλιά να του χορηγηθεί μεγάλο χρηματικό ποσό για αγορά πολύτιμων λίθων. Αλλά αυτός με τα χρήματα εξαγόραζε λεπρούς από τους δημίους και τους διέτρεφε έξω από την πόλη. Ο Κωνσταντίνος μετέβη εκεί κι όταν είδε τη σωρεία των λεπρών εξοργίστηκε και διέταξε αμέσως παρουσία του να θανατωθεί βασανιστικά ο άγιος Ζωτικός. Βλέποντας όμως ο αυτοκράτορας το φρικτό θάνατο του μάρτυρα μετανόησε και διέταξε να κηδευτεί με τιμές και να ανεγερθεί στον τόπο εκείνο μεγάλο ίδρυμα για τους λεπρούς. Η Εκκλησία μας τιμά τον Ζωτικό ως όσιο και μάρτυρα και μεγάλο κοινωνικό ευεργέτη.

Απολυτίκιο

Ο μάρτυς σου, Κύριε, εν τη αθλήσει αυτού το στέφος εκομίσατο της αφθαρσίας εκ σου τον Θεού ημών...

ΙΕΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ευαγγελικές Περικοπές

Κυριακή 6 Δεκεμβρίου (Γ' Λουκά). Ευαγγέλιο: Λουκ. ιγ', 10-17:

«Υποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βουνὸν αὐτοῦ... καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;» (στίχ. 15)

Ένα Σάββατο ο Χριστός θεράπευσε στη συναγωγή μια κυρτωμένη για 18 χρόνια, άρρωστη γυναίκα. Το θαύμα χάρισε την υγεία στην άρρωστη και γέμισε χαρά αυτούς που ήσαν αυτόπτες μάρτυρες. Κυρίεψε όμως με αγανάκτηση τον Αρχισυνάγωγο, τον δάσκαλο του Νόμου, αυτόν που έπρεπε πρώτος να δοξολογήσει το Θεό. Γιατί άραγε θυμωσε τόσο; Επειδή ο μωσαϊκός νόμος απαγόρευε κατά το Σάββατο την εργασία και αυτός τη θεραπεία της γυναίκας την χαρακτήριζε ως δήθεν εργασία. Αλλά ο Χριστός εξήγησε καθαρά την έννοια του Νόμου κι ότι με αυτή τη στάση του ο αρχισυνάγωγος προσπαθούσε κάτω από το μανδύα της υποκρισίας να κρύψει το φθόνο και τον εγωισμό του. Ήταν λοιπόν ένας άθλιος υποκριτής. Ο Χριστός ποτέ δεν είναι υπερβολικός στους χαρακτηρισμούς του.

Η υποκρισία είναι μεγάλο πάθος, είναι γενεσιουργό και άλλων παθών. Μολύνει την Εκκλησία και την κοινωνία και όλη την ανθρωπότητα. Στρεβλώνει ειδικότερα τον χαρακτήρα του νέου και υποβαθμίζει την αξιοπρέπειά του. Ο υποκριτής δεν βρίσκει έλεος από τον Θεό.

Κυριακή 13 Δεκεμβρίου (ΙΑ' Λουκά). Ευαγγέλιο: Λουκ. ιδ', 16-24:

«Ἀνθρωπὸς τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα» (στίχ. 16)

Ποιο ακριβώς είναι το μέγα δείπνο; Είναι η Βασιλεία του Θεού. Σ' αυτήν καλεί ο Θεός όλους τους ανθρώπους με τον Μονογενή Υιό Του. Η είσοδος μας στη Βασιλεία του Θεού προϋποθέτει το βάπτισμά μας και τη θερμή πίστη μας στον Ιησού Χριστό. Ως μέλη της Εκκλησίας μας μπορούμε και πρέπει να συμμετέχουμε στο τραπέζι της Θ. Ευχαριστίας.

Τι κρίμα όμως να μην ανταποκρινόμαστε. Να αρνούμαστε σαν τους καλεσμένους της παραβολής, να αρνούμαστε επιστρατεύοντας διάφορες δικαιολογίες. Αδιαφορούμε στην πρόσκληση του Κυρίου, παίρνουμε το δρόμο ενδιαφερόμενοι για τα κτήματα και την περιουσία μας. Αδιαφορούμε στην πρόσκληση μπροστά στις σπουδαστικές και επαγγελματικές μας δραστηριότητες. Εμπόδιο στην αποδοχή της δεσποτικής πρόσκλησης ο ύπνος της Κυριακής, η χαλάρωση, οι εκδρομές, η διασκέδαση. Τακτικά ο Κύριος μας απευθύνει την τιμητική πρόσκλησή Του. Μακάριοι όσοι ξεπερνούν τα εμπόδια και απαντούν με ένα ολοκάρδιο Ναι, με καθαρή καρδιά, με φλογερή αγάπη.

Κυριακή 20 Δεκεμβρίου (Προ της Χριστού Γεννήσεως). Ευαγγέλιο: Ματθ. α', 1-25:

«Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ» (στίχ. 1)

Το ιερό μας Βιβλίο, η Κ. Διαθήκη, αρχίζει με την παράθεση του γενεαλογικού καταλόγου από τον οποίο φαίνεται η προέλευση του Ιησού Χριστού. Αρχίζει με τον Αβραάμ, γενάρχη των Εβραίων, και τον βασιλιά Δαβίδ και φτάνει στον «Ιωσήφ, τον άνδρα Μαρίας εξ ης γεννήθη Ιησούς ο λεγόμενος Χριστός» (στ. 16). Το ι. Ευαγγέλιο του Ματθαίου, γραμμένο για τους χριστιανούς με ιουδαϊκή καταγωγή, έπρεπε να δηλώνει τη μεσσιανική καταγωγή του Χριστού από τον Δαβίδ και τον Αβραάμ. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο ήταν απαραίτητη η ιστορική αυτή αναδρομή. Ο ευσεβής ισραηλίτης έδινε μεγάλη σημασία στις ρίζες του. Τιμή γι' αυτόν το «εκ γένους Δαβίδ, εκ γένους Αβραάμ». Και δεν είχε καθόλου άδικο. Αυτή η αναδρομή στις ρίζες του τον συγκράτησε ως φυλή, χωρίς κράτος, 1900 χρόνια! Μέχρι που ίδρυσε το 1948 το κράτος του Ισραήλ.

Όλοι οι Έλληνες πρέπει να ανατρέχουμε συχνά, με σεβασμό και αγάπη, στις ρίζες μας, στην αρχαία Ελλάδα, στο Βυζάντιο, την Τουρκοκρατία, τον νέο Ελληνισμό. Έτσι θα επιβιώνουμε και θα εκπέμπουμε το μήνυμά μας ως φυλή και έθνος και δεν θα ισοπεδωθούμε από τον οδοστρωτήρα της παγκοσμιοποίησης.

Κυριακή 27 Δεκεμβρίου (Μετά την Χριστού Γέννησιν). Ευαγγέλιο: Ματθ. β', 13-23:

«...Ναζωραῖος κληθήσεται» (στίχ. 23)

Είχε προφητευθεί ότι ο Ιησούς θα αποκαλούνταν Ναζωραῖος από τους αρνητές της θείας Του αποστολής. Γιατί; Απλά, επειδή έζησε τα παιδικά και νεανικά του χρόνια στη Ναζαρέτ; Όχι μόνο γι' αυτό. Κυρίως θα αποκαλούνταν Ναζωραῖος περιφρονητικά, επειδή οι Ναζαρηνοί δεν είχαν καλή φήμη. Η Ναζαρέτ ήταν τότε κακόφημη πόλιν. Μια σχετική μάλιστα πειστική μαρτυρία διασώζεται μέσα στο ι. Ευαγγέλιο (βλ. Ιωάν. α, 47) «εκ Ναζαρέτ δύναται τι αγαθόν είναι;», δηλ. «από τη Ναζαρέτ μπορεί να βγει τίποτε καλό;» Να λοιπόν που, μαζί με τις όσες συκοφαντικές κατηγορίες επιστράτευαν εναντίον του Χριστού μας οι Φαρισαίοι, Του προσήπταν και το περιφρονητικό εκείνο «Ναζωραῖος». Ποιος περιωβρίζεται ως Ναζωραῖος; Αυτός που ευεργέτησε όχι μόνο τη Ναζαρέτ και όλη την πατρίδα του αλλά και την οικουμένη ολόκληρη. Ναζαρηνός ο Σωτήρας και Αυτρωτής της ανθρωπότητας.

Ο Χριστός μας και αυτό το ανέχτηκε. Τι λέει αυτή η ανοχή Του για μας; Ότι πρέπει κι εμείς σαν γνήσια παιδιά Του να μην πτοούμαστε, να μην ντρεπόμαστε για την ιδιότητά μας τη χριστιανική αλλά με καύχηση να δεχόμαστε χάριν των αρχών μας τις ειρωνείες και τους χλευασμούς των αρνητών της πίστης μας.

Το μερτικό του Σταθούλη

Εγώ, ο αδελφός μου ο Λουκάς, το πρωτοξαδέρφι μας ο Έκτορας κι ο Σταθούλης της Δήμαινας κάθε τέτοια μέρα – παραμονή Χριστούγεννα, μεγάλη, τρισεγγάλη μέρα του χρόνου, που γεννιέται βρέφος ο Χριστός «εν Βηθλεέμ τη πόλει» – βγαίναμε από πολύ πρωί τσάρκα στους δρόμους, για να τα πούμε. Ο Λουκάς κρατούσε τα ζύλια, εγώ το τρίγωνο με τη μικρή βεργίτσα, που τα κρούαμε συνοδεύοντας τα κάλαντα, ο Έκτορας χτυπούσε το τουμπερλέκι του, ένα πήλινο κανάτι, που του βουλώναμε το άνοιγμά του με ένα καλά τεζαρισμένο δέρμα από σφαγμένο μεγάλο ζώο, κι ο Σταθούλης, ο καημένος ο Σταθούλης... ο τέταρτος της παρέας. Αυτός μήτε τα κάλαντα μπορούσε να πει γιατί ήτανε παράφωτος, μήτε να κρούει μαστορικά το τρίγωνο με τη βεργίτσα – θέλει τέχνη κι αυτό... - τα κατάφερνε. Ήταν κι ο πιο μικρός από μας και ορφανοπαίδι. Ο πατέρας του, ο Σωτήρης ο Δήμας, είχε πεθάνει τον καιρό που το παιδί ήταν ακόμα μωρό, γι' αυτό και τον λέγαμε «Σταθούλη της Δήμαινας», από τη μάνα του που ξενοδούλευε για να το αναστήσει και να το μεγαλώσει.

Ετσι, λοιπόν, και φέτος την Παραμονή πήραμε από πολύ πρωί μπάλα τους δρόμους και τα σπίτια. Μόνον που τούτη τη φορά ο Σταθούλης δεν ήταν μαζί μας. Αφού τον περιμέναμε κάνα τέταρτο της ώρας στο σπίτι μας, όπου θα γινόταν η συνάντηση, κινήσαμε στο τέλος δίχως αυτόν.

Ολη τη μέρα πήραμε και δώσαμε κι οι τρεις μας. Γυρίσαμε από δρόμο σε δρόμο κι από σπίτι σε σπίτι όλο τον κόσμο – μη και δεν ήταν όλος ο κόσμος για μας η μικρή πολιτεία όπου είχαμε δει το φως, είχαμε πρωτοπάει σχολείο, είχαμε γελάσει και πρωτοκλάψει,

είχαμε περάσει όλες τις μικρές ζωούλες μας ίσαμε τότε, δίχως να βγούμε ούτε μια φορά έξω από τα σύνορά της; Κι είχαμε δουλειά κείνη τη μέρα, δουλειά να ιδούν τα μάτια σου. Αφού δεν μας έμεινε καιρός να γυρίσουμε το μεσημέρι για φαΐ. Κι ας έκανε κρύο – ας ήταν καλά οι μανάδες μας, που είχαν φροντίσει να μας καλοντύσουν και να μας ζεστοντύσουν... - κι ας είχαμε φοβερό ανταγωνισμό κείνη τη χρονιά με τις άλλες παρέες, που λέγανε και εκείνες τα κάλαντα με τρίγωνα και με τουμπερλέκια όπως κι εμείς. Μα, θες γιατί εμείς είχαμε τις πιο πολλές γνωριμίες σε σπίτια, θες γιατί ήμασταν πιο καλλίφωνοι, θες γιατί κρούαμε πιο μαστορικά τα ζύλια και τα τρίγωνα κι ο Έκτορας χτυπούσε πιότερο δυνατά το τουμπερλέκι του – κάλους είχαν κάνει τα δάχτυλά του, καθώς τα χτυπούσε με δύναμη κι απανωτά ο χοντρός ο ξάδερφος – το τενεκεδένιο μας κουτί, η «κάσα» μας, είχε φισκάρει από δεκάρες, φράγκα και δίφραγκα. Ώσπου βράδιασε πια, βράχνιασαν οι φωνές μας, μούδιασαν τα χέρια μας να χτυπάνε το τρίγωνο με τη βέργα, πρήστηκαν τα δάχτυλα του Έκτορα και το τενεκεδένιο μας κουτί – το «ταμείο» μας – ήρθε και φρακάρισε, δε χώραγε άλλο πια τίποτα. Και τότε πήραμε την απόφαση να σταματήσουμε πια και να γυρίσουμε, χαρούμενοι και θριαμβευτές, στο σπίτι μας.

Είχαμε υμνήσει του Χριστού τη θεία γέννηση όσο τίποτε άλλο κείνη τη φορά. Και το θείο Βρέφος της Βηθλεέμ μάς είχε ανταμείψει με το παραπάνω για τους κόπους μας. Δεν ήταν μονάχα για το τενεκεδένιο μας κουτί που είχε γεμίσει απάνω και ξαπάνω από μπακίρι κι ασήμι. Σύγκαιρα, σα να κυλούσε μέσα μας και μια γλυκιά, ολόγλυκια ζεστασιά, αυτή που δίνει και σκορπάει η χάρη Του κείνη την Άγια μέρα –

*«Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρὰς πληροῦνται.
Χριστὸς ἐτέχθη ἐκ τῆς Παρθένου».*

που είναι δικιά του, όλη δικιά του, και τη σκορπάει απλόχερα παντού σ' όлон τον κόσμο το πιο πολύ στα παιδιά, που πρέπει να τότε νοιώθουν καλύτερα κι από τους μεγάλους...

Δεν τη βρήκαμε μόνη της τη μάνα μας σα γυρίσαμε στο σπίτι. Κι εκεί που ήμασταν έτοιμοι να της ιστορήσουμε τα κατορθώματά μας από κείνη τη μέρα, κοπήκαμε και μουδιάσαμε. Γιατί τη βρήκαμε να κάθεται στο μιντέρι μαζί με τη μάνα του Σταθούλη. Να είναι χλωμή και αχτένιστη η δόλια η κυρα – Δήμαινα, μουνσκίδι τα μάγουλά της από τα δάκρυα κι η μάνα μας από δίπλα να πασκίζει να την παρηγορήσει και να τη μερέψει.

- Λες να 'ρθε να πάρει το μερτικό του γιου της; είπε την πρώτη στιγμή ο Έκτορας και στραβομουτσούνιασε.

Κερώσαμε σα μάθαμε το τι είχε γίνει. Ο Σταθούλης είχε πέσει βαριά άρρωστος από τα ξημερώματα και τώρα η μάνα του έτρεχε και δεν έσωνε – μια φτωχιά και βασανισμένη γυναίκα εκεί πέρα, που δεν είχε λεφτά μήτε για γιατρό μήτε για φάρμακα...

- Με το κεφάλι έπεσε το μωρό μ'..., μας έλεγε τώρα μέσα από τα δάκρυά της η δόλια η μάνα. Και μήγαρις ξέρω η ζάβαλη τι έχει; Πού να πάω και πού να τρέξω η έρμη; Και με τι; Αχ και θα το χάσω το παιδάκι μ'..., το Σταθούλη μ'..., την παρηγοριά μ'...

Και να, βροχή τα δάκρυα, σπασμένη η φωνή της, βαλαντωμένο το στέρνο της απ' τ' αναφιλητό της και την αγκούσα...

Δε μας είπε κανείς το τι έπρεπε να κάνουμε κείνη τη μεγάλη, τη δύσκολη ώρα. Μόνοι μας το κρίναμε και τ' αποφασίσαμε. Αλλάξαμε ματιές κι οι τρεις «συνεταίροι» και συνεννοηθήκαμε στη στιγμή. Και τραβήξαμε γραμμή κι οι τρεις για το φαναρτζίδικο του κυρ Αυγουστή.

Τον βάλαμε και μας άνοιξε το... χρηματοκιβώτιό μας κι αδειάσαμε το περιεχόμενό του σ' ένα μεγάλο κλαρωτό μαντίλι. Ύστερα, γυρίσαμε αμέσως στο σπίτι. Και το μαντίλι άδειασε με τη σειρά του στην ποδιά της μάνας του Σταθούλη. Βλέπαμε τα φράγκα και τα δίφραγκα να κυλούν κα να πέφτουν θησαυρός, ακούγαμε τον αχό που βγάζανε καθώς έκρουαν το ένα με τ' άλλο και δε νιώθαμε καθόλου μα καθόλου πίκρα ή μετανιωμό γι' αυτό που κάνα-

με κείνη την ώρα. Λες και στ' αυτιά μας αχούσαν βεργίτσες που έκρουαν τα τρίγωνα ή τα ζίλια που άγγιζαν το ένα το άλλο – θαρρείς πως από τ' ασημένια φραγκοδίφραγκα που κυλούσαν και έπεφταν στην ποδιά της μητέρας του Σταθούλη ξεπηδούσε και ξεχνούνταν γύρω μας κι ολούθε ένα ολόγλυκο τραγούδι, που υμνούσε του Χριστού τη θεία γέννηση. Θα 'λεγες ακόμα πως ο ίδιος ο νεογέννητος Χριστός είχε κατέβει κείνη την ώρα στο σπιτικό μας, για να προσθέσει και το δικό του μερτικό και ν' αυγατίσει έτσι το άλλο, το λειψό μερτικό του Σταθούλη.

Ευχές που πήραμε από την πικραμένη κείνη μάνα.... Τώρα είχαν βουρκώσει και τα μάτια της μάνας μας. Μα κι εμείς δεν πηγαίναμε πίσω. Ως κι ο χοντρός ο Έκτορας, που ήταν ο πιο σκληρός κι ανύς από τους τρεις μας, ως και εκείνος είχε μαλακώσει κι είχε μερέψει – κι ας του πονούσαν τα δάχτυλα από το τουμπερλέκι που χτυπούσε όλη τη μέρα...

Σύγκαιρα, έφταναν ως τ' αυτιά μας έξω από το δρόμο οι φωνές μιας καθυστερημένης παρέας, που ήταν όπως φαινόταν πιο αχόρταγη κι από μας, γιατί έλεγε ακόμα, κι ας είχε νυχτώσει, τα κάλαντα.

Χριστός γεννάται σήμερα
εν Βηθλεέμ τη πόλει,
ο ουρανοί αγάλλονται,
χαίρε η φύσις όλη...

Κι ο νεογέννητος Χριστός έκανε ν' αγάλλονται κείνη την ώρα οι μικρές παιδικές καρδιές μας – μαζί με την καρδιά της βαλαντωμένης μάνας του Σταθούλη...

Ο Σταθούλης της Δήμαινας έγινε γρήγορα καλά. Και τον άλλο χρόνο, που τον πήραμε ξανά στην παρέα μας για να πούμε τα κάλαντα, του βγάλαμε ίσο μερτικό με το δικό μας από την είσπραξη. Κι ο Έκτορας δεν του ξανάδινε τη συνηθισμένη του φάπα, άμα ο ....παράφωνος σύντροφός μας έσμιγε και τη δικιά του φωνή με τη δικιά μας. Γιατί ο μικρός Χριστός της Βηθλεέμ δεν κρίνει την αγάπη από τη φωνή. Τη δέχεται, ακόμα κι όταν τυχαίνει να είναι παράφωνη – όπως του Σταθούλη της Δήμαινας...

Άλκης Κ. Τροπαιάτης

Η Γέννηση του Κυρίου μέσα απ' τα ψηφιδωτά της Μονής της Χώρας

Το κορυφαίο γεγονός της Γέννησης του Κυρίου ιστορείται με έναν ιδιαίτερο τρόπο στο καθολικό της Μονής της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη: **Πρόκειται για την πιο εκτεταμένη εικαστική αφήγηση της Γέννησης και της παιδικής ηλικίας του Κυρίου, που περιλαμβάνει δεκαοχτώ παραστάσεις!** Οι παραστάσεις αυτές, όπως και ολόκληρος ο εικονογραφικός κύκλος του ναού, διακρίνονται για την πρωτοτυπία της σύνθεσης, την υψηλή τέχνη, την εκφραστικότητα των μορφών και τη λαμπρότητα του χρυσού βάθους, που υποβάλλει με τη μεγαλοπρέπειά του και με την ιλαρότητα του φωτός που αντανακλά. Επιπλέον, μεγάλη εντύπωση προκαλεί ο πλούτος των θεμάτων των παραστάσεων, που αντλούνται από την ευαγγελική διήγηση, την υμνογραφία και την απόκρυφη παράδοση, αλλά και το στοιχείο του συνδυασμού των απεικονίσεων με τα σχετικά ευαγγελικά χωρία, τα οποία αναγράφονται σ' αυτές για να επεξηγήσουν ή να αποδώσουν τα λόγια των εικονιζόμενων προσώπων. Τα στοιχεία αυτά, μαζί με τον μελετημένο τρόπο με τον οποίο οι παραστάσεις έχουν τοποθετηθεί στο χώρο, ουσιαστικά μετατρέπουν τον ναό σε ανοιχτό βιβλίο, που ιστορεί με εικόνες το έργο της θείας οικονομίας για την ανθρώπινη σωτηρία.

Οι παραστάσεις

Οι δεκαοχτώ υπέροχες ψηφιδωτές παραστάσεις κοσμούν το πάνω τμήμα του νάρθηκα. Ξετυλίζουν το γεγονός της θείας Γέννησης κυκλικά, ξεκινώντας από τον βόρειο τοίχο. Πρώτη παράσταση, το Όνειρο του Ιωσήφ, που απεικονίζεται ξαπλωμένος, ενώ κοντά του κατεβαίνει πετώντας άγγελος Κυρίου, για να του μεταφέρει το μήνυμα που αναγράφεται: «Ιωσήφ υιός Δαβίδ, μη φοβηθής παραλαβείν Μαριάμ την γυναίκα σου· το γαρ εν αυτή γεννηθέν εκ Πνεύματος εστίν Αγίου» (Ματθ. 1, 20). Δίπλα, το Ταξίδι προς τη Βηθλεέμ, όπου ο Ιωσήφ και η Παναγία μας απεικονίζονται σε ήρεμη κίνηση, την οποία επεξηγεί το χωρίο: «Ανέβη δε και Ιωσήφ από της Γαλιλαίας εκ πόλεως Ναζαρέτ εις την Ιουδαίαν εις πόλιν Δαβίδ, ήτις καλείται Βηθλεέμ...» (Λουκ. 2, 4). Συνεχίζοντας στον ανατολικό τοίχο βρισκόμαστε μπροστά στην Απογραφή, που εικονογραφείται για πρώτη φορά ως τοιχογραφία. Κύριο πρόσωπο της παράστασης η Παναγία, που εντυπωσιακά ψηλόκορμη εικονίζεται στο κέντρο να απαντά στις ερωτήσεις ενός στρατιώτη και του γραμματέα υπό την επίβλεψη του «ηγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου» (Λουκ. 2, 2). Ακολουθεί η σκηνή της Γέννησης. Στο κέντρο απεικονίζεται η Θεοτόκος πλαγιασμένη και ο νεογέννητος Κύριος δίπλα της στο παχνί. Κάτω ο Ιωσήφ θαυμάζει το γεγονός. Την εικόνα πλαισιώνουν οι υμνούντες άγγελοι, οι βοσκοί που δέχονται τη χαρμόσυνη αναγγελία και η περιποίηση του θείου Βρέφους. Κατόπιν ιστορούνται με τη σειρά όλα τα γεγονότα στα οποία πρωταγωνίστησαν οι Μάγοι. Βλέπουμε το ταξίδι τους προς τα Ιεροσόλυμα, την παρουσίασή τους στον Ηρώδη, την άμεση σύγκληση από τον τελευταίο του συμβουλίου των αρχιερέων όταν μαθαίνει τα ανησυχητικά νέα, την εκπλήρωση του πόθου τους με την

εύρεση του Μεσσία, την προσκύνηση και την προσφορά των δώρων τους και, τέλος, την επιστροφή τους στην Ανατολή. Με μιας το σκηνικό αλλάζει. Μπροστά μας ο Ηρώδης, που «εθυμώθη λίαν», δίνει την αποτροπαιχτική διαταγή για τη σφαγή των Νηπίων. Η Αγία Οικογένεια φεύγει «εις Αίγυπτον», ενώ πίσω της εκτυλίσσεται σε πέντε παραστάσεις ο σφαγιασμός των παιδών «από διετούς και κατωτέρω» (Ματθ. κεφ. 2) με μεγάλη λεπτομέρεια, που αποδίδει όλη τη δραματικότητα του γεγονότος. Ο κύκλος ολοκληρώνεται με την επιστροφή της Αγίας Οικογένειας στη Ναζαρέτ και την παράσταση του Κυρίου δωδεκαετούς στο ταξίδι προς τα Ιεροσόλυμα για τον εορτασμό του Πάσχα.

Όλες οι παραστάσεις είναι δουμένες με τέχνη θαυμαστή, προς εντυπωσιασμό και διδασκαλία του προσκυνητή!

Σύντομη ιστορία της Μονής

Η ιστορία της μονής αρχίζει τον 6ο αι., στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού. Κατά την περίοδο της Εικονομαχίας η μονή γίνεται κέντρο των Εικονοφίλων και μετά τον τερματισμό της διαμάχης γνωρίζει μια περίοδο ευημερίας. Στα τέλη του 11ου αι. περιέρχεται στην προστασία της αυτοκρατορικής οικογένειας και το καθολικό της ανοικοδομείται, ενώ λίγα χρόνια αργότερα ανακαινίζεται. Οι πληροφορίες που έχουμε για την περίοδο που ακολουθεί είναι ελάχιστες και δεν μας αποκαλύπτουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες η μονή φτάνει στα τέλη του 13ου αι. να βρίσκεται ερειπωμένη. Ωστόσο, αυτά τα χρόνια θα σημάνουν την εντυπωσιακή ανακαίνισή της από τον Θεόδωρο Μετοχίτη, ο οποίος, μετά από προτροπή του αυτοκράτορα Ανδρόνικου Β' του Παλαιολόγου, αναλαμβάνει όχι μόνο την επίβλεψη της πραγματοποίησής της αλλά και τα έξοδα.

Ο Θεόδωρος Μετοχίτης, πολιτικός και λόγιος με βαθιά γνώση της αρχαίας ελληνικής σοφίας, της αστρονομίας, των μαθηματικών και της ρητορικής, αναδεικνύεται σε σημαντικότερη

μορφή της βυζαντινής κοινωνίας και κατακτά το ανώτερο αξίωμα της βυζαντινής αυλής, αυτό του μεγάλου λογοθέτη. Στα 1316 αρχίζει το έργο της ανακαίνισης, το οποίο ολοκληρώνεται πέντε χρόνια αργότερα και αποδεικνύεται αντάξιο της υψηλής παιδείας, της κοινωνικής θέσης και της οικονομικής ευχέρειας του αναδόχου του. Η μονή αναβιώνει. Ο Μετοχίτης φροντίζει για την επισκευή και επέκταση του καθολικού, τον ευπρεπισμό του με λαμπρά ιερά άμφια, σκεύη και εικόνες και κυρίως για την εμπνευσμένη και μεγαλόπρεπη διακόσμησή του με τα ψηφιδωτά και τις τοιχογραφίες που, παρά την κακοποίησή τους στο πέρασμα των αιώνων, θαυμάζουμε ως σήμερα. Εξίσου σημαντικό, οργανώνει τη μοναστική αδελφότητα που επανδρώνει τη μονή, της δωρίζει την πολύ αξιόλογη προσωπική του βιβλιοθήκη και λαμβάνει πρόνοια για τη μελλοντική εξασφάλισή της προσφέροντάς της μια μεγάλη ακίνητη περιουσία! Η μορφή του αποτυπώνεται στη θέση του κτήτορα, που γονατιστός προσφέρει στον ένθρονο Κύριο το έργο του. Ένα έργο που πληγώθηκε με την Άλωση της Πόλης από τους Οθωμανούς, μετατράπηκε στο λεγόμενο Καριέ Τζαμί (Τζαμί της Χώρας) και τα τελευταία χρόνια σε μουσείο και που, ανδρώπητα ασυντήρητο, συνεχίζει να αντιπέκεται στη φθορά...

(Παράβαλε και τη μελέτη της Β. Α. Φωσκόλου «Ο κύκλος της Γέννησης στη Μονή της Χώρας», Αθήνα 2001.)

για σας τους εφήβους

ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΩΝ ΠΑΓΟΒΟΥ-ΝΩΝ ύψους 200 μ. (!) δέχεται τις μέρες αυτές η Ν. Ζηλανδία! Το πρωτόγνωρο αυτό φαινόμενο έχει θέσει σε επιφυλακή τις τοπικές αρχές, από την πρώτη στιγμή που καταγράφηκε σε δορυφορικές φωτογραφίες. Τα παγόβουνα μπορεί να εντυπωσιάζουν με τον όγκο και τη μεγαλοπρέπειά τους, φέρνουν όμως μαζί τους τον κίνδυνο για πρόκληση σοβαρών ατυχημάτων στα παραπλέοντα πλοία καθώς μετακινούνται ανεξέλεγκτα, διαλυόμενα ταυτόχρονα σε μικρότερα κομμάτια. Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι τα παγόβουνα προέρχονται από τη διάσπαση ενός γιγάντιου παγόβουνου έκτασης γύρω στα 30 τ.χλμ., το οποίο είχε πρωτίτερα αποσπαστεί από την Ανταρκτική κι έφτασε το Νοέμβριο μέχρι το νησί Μακάρι της Αυστραλίας. «Αν συνεχιστούν οι σημερινές τάσεις της παγκόσμιας θέρμανσης, περιμένω να δω περισσότερα παγόβουνα», σχολιάζει ο Αυστραλός γεωλόγος Νιλ Γιανγκ (εφ. «Τα Νέα» και «Sportime», 23-11-09). «Θάλασσα φαρμακερή» λέγαμε μέχρι τώρα, αλλά να που η απληστία του πολιτισμού μας κατάφερε να κάνει κι εδώ τα πράγματα ακόμα πιο επικίνδυνα!..

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ LAPTOP εγείρονται ενστάσεις. Το SafeInternet, το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, καταγγέλλει ότι τα laptop δόθηκαν με τρόπο «αντίθετο προς τους θεμελιώδεις κανόνες ασφαλούς πρόσβασης των παιδιών αυτής της ηλικίας στο Ίντερνεντ». Εξηγεί πως το εγκατεστημένο φίλτρο προστασίας για ασφαλή πλοήγηση στο Διαδίκτυο δεν είχε ενεργοποιηθεί, πράξη για την οποία «απαιτείται γνώση που κατά κανόνα δεν έχουν ούτε οι γονείς ούτε οι εκπαιδευτικοί». Ακόμα χειρότερα, αρκετές αλυσίδες καταστημάτων συνόδευσαν τους μαθητικούς υπολογιστές με προσφορά ασύρματου Ίντερνεντ, οπότε οι μαθητές μπορούν να έχουν απεριόριστη πρόσβαση στο μέσο αυτό, γεγονός απαράδεκτο. Για την αντιμετώπιση όλων αυτών των προβλημάτων το Κέντρο

προτείνει να εγκατασταθούν κωδικοί και να απαγορευτούν οι ασύρματες συνδέσεις, ενώ τονίζει πως οι Η/Υ, όταν μεταφέρονται προς χρήση στο σχολείο, πρέπει να συνδέονται με το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, που προστατεύει από επιβλαβές περιεχόμενο. «Για μας αποτέλεσε μεγάλη έκπληξη ότι η πολιτεία προχώρησε σε μία τέτοια κίνηση χωρίς καμία προετοιμασία», δηλώνει ο υπεύθυνος της Safeline gr. (εφ. «Η Καθημερινή», 13-11-09). Το ζήτημα είναι σοβαρό και χρήζει άμεσης αντιμετώπισης, την οποία οφείλουν να ζητήσουν από το υπουργείο πρώτα οι σύλλογοι γονέων και εκπαιδευτικών.

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΑΣ φαίνεται ν' αχνοφέγγει στον ορίζοντα, καθώς εκφράζεται αισιοδοξία ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της που ορίζονται από το Πρωτόκολλο του Κιότο αναφορικά με τη μείωση εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου. Συγκεκριμένα, η Ε.Ε. έχει δεσμευτεί να μειώσει τις εκπομπές της την περίοδο 2008-2012 κατά 8% σε σχέση με το 1990, στόχο που υποτίθεται ότι θα υπερκαλύψει. Ο Έλληνας επίτροπος για το περιβάλλον έκανε έκκληση και στις υπόλοιπες

χώρες της Δύσης αλλά και στις μεγάλες αναπτυσσόμενες οικονομίες να ακολουθήσουν το καλό παράδειγμα της Ευρώπης και να αναλάβουν τις ευθύνες τους (εφ. «Η Καθημερινή», 13-11-09). Ολόψυχα ευχόμαστε αυτό το πρώτο ελπιδοφόρο θετικό βήμα να συντελεστεί και να το ακολουθήσουν σύντομα και άλλοι!

ΠΟΣΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΗΓΑΝΟΛΑΔΟ για το περιβάλλον; Η απάντηση είναι «πολύ». Όταν το λάδι τηγανίζεται, μετατρέπεται σε ένα πολύ ρυπογόνο στοιχείο.

Καθώς μετά το τη-
γάνισμα το χύνου-
με στο νεροχύτη,
μέσα από τις απο-
χετεύσεις περνά
στα υπόγεια ύδατα
και συμβάλλει στη
μόλυνσή τους, άρα
και στη μόλυνση

όλων των οργανισμών. Την ίδια κατάληξη έχει
κι αν ακόμα το ρίχνουμε μαζί με άλλα σκου-
πίδια στους κάδους. Ένα λίτρο τηγανόλαδο
που πέφτει στη θάλασσα προκαλεί μόλυνση
έκτασης ενός γηπέδου. Λοιπόν, τι μπορεί να
γίνει; Κάτι πολύ εύκολο κι όμως πραγματικά
σωτήριο: Ανακύκλωση. Το τηγανόλαδο μετα-
τρέπεται σε βιοκαύσιμο, που δίνει μηδενικές
εκλύσεις στην ατμόσφαιρα. Έτσι, μειώνουμε
την ποσότητα των ορυκτών καυσίμων που ει-
σάγουμε ως χώρα. Μ' ένα απλό τηλεφώνημα
στα γραφεία της εταιρείας Revive A.E. (τηλ.
210-2116524) κάθε πολυκατοικία, εταιρεία
ή επιχείρηση μπορεί να προμηθευτεί άμεσα
έναν ειδικό κάδο ανακύκλωσης εντελώς δω-
ρεάν. Όταν συγκεντρωθεί μια ικανή ποσότη-
τα τηγανόλαδου, η εταιρεία το παίρνει και
το προωθεί για να μετατραπεί σε βιοκαύσιμο
(Bionews, Νοέμβρ. '09).

ΤΑ ΓΡΕΒΕΝΑ ΘΑ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΧΑΡΗ

ΣΤΗ ΒΙΟΜΑΖΑ θέρμανση και ρεύμα φτηνότε-
ρα κατά 27%. Η Δημοτική Αρχή σε συνεργασία
με ιδιωτική εταιρεία θα προχωρήσει στη δη-
μιουργία μονά-
δας παραγωγής
ενέργειας από
βιομάζα, που θα
περιλαμβάνει
πριονίδι, άχυ-
ρο, κουκούτσι
ελιάς, κοπριά
ζώων, άχρη-
στα αλιεύματα,
υπολείμματα
καλλιέργειας και ενεργειακά φυτά. Μόνο για
το Δήμο, το έργο αυτό προβλέπεται ότι θα
εξοικονομεί το χρόνο 500.000 ευρώ, τα οποία
δίνονταν πριν για την πληρωμή της ενεργει-
ακής κατανάλωσης από τα δημοτικά κτίρια.
Μελανό σημείο στο όλο εγχείρημα είναι ότι
η χρησιμοποιούμενη βιομάζα θα προέρχεται
από χώρες των Βαλκανίων. Ίσως όμως δημι-
ουργηθούν προοπτικές για αύξηση της εγ-
χώριας παραγωγής βιομάζας (εφ. «Bionews»,
Νοέμβρ. '09).

ΣΧΕΔΙΟ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΥ- ΛΟΥ ΜΕΛΑ

υιοθετήθηκε, επιτέλους, πρόσφα-
τα, αφού πριν από λίγο καιρό χαρακτηρίστηκε
ως «νέωτερο μνημείο». Η μονοκατοικία, που
βρίσκεται στην οδό
Τατοίου 50 στην
Κηφισιά και είναι
κτίσμα του 1895,
είναι σημαντική
για δύο λόγους:
πρώτα γιατί κα-
τασκευάστηκε με
την επίβλεψη του
ιδιου του ήρωα
μακεδονομάχου και χρησιμο-
ποιήθηκε ως εξοχική κατοικία
του (εκεί έζησε λίγα από τα
ευτυχισμένα χρόνια της σύ-
ντομης ζωής του) και, δευ-
τερευόντως, γιατί αποτελεί
χαρακτηριστικό δείγμα εξοχι-
κής κατοικίας του τέλους του
19ου αι. Το κτίριο έχει υπο-
στεί πολλές φθορές όχι μόνο εξαιτίας του χρό-
νου και της υγρασίας αλλά κυρίως εξαιτίας του
ότι συχνά γίνεται θύμα βανδαλισμών από περι-
θωριακές οργανώσεις και αλλοδαπούς (εφ. «Η
Καθημερινή», 13-11-09). Σίγουρα, ήταν καιρός
η Πολιτεία να επέμβει για τη διάσωση αυτού
του ιστορικού μνημείου, ώστε να αποτίσει και
με τον τρόπο αυτό φόρο τιμής στη σεμνή μορ-
φή του Π. Μελά.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΓΙΑ ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ

εγκαινιάζεται στην Ταϊλάνδη. Επειδή και τα ζώα
έχουν ανάγκη προστασίας (φυσικά μακριά από
υπερβολές και γελοίες ακρότητες), ειδικά, όταν
ανήμπορα διανύουν πια τα τελευταία χρόνια
της ζωής τους, βρίσκουμε σωστή την απόφα-
ση της κυβέρνησης
της Ταϊλάνδης να
λάβει πρόνοια για
τους 200 εξημερω-
μένους ελέφαντες
της που βγήκαν
«εκτός υπηρεσίας».
Τα συμπαθητικά πα-
χύδερμα δούλεψαν
σκληρά για χρόνια,
μεταφέροντας μεγάλα βάρη για τις ανάγκες
της υλοτομίας της χώρας. Έτσι, τώρα δικαιού-
νται να απολαύσουν «περήφανα γηρατειά»...
(εφ. «Bionews», Νοέμβρ. '09).

Ο δικός σας ρεπόρτερ

«Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀνατολή ἀνατολῶν, καὶ οἱ ἐν σκότει
καὶ σκιᾷ εὗρομεν τὴν ἀλήθειαν. καὶ γὰρ ἐκ τῆς Παρθένου ἐτέχθη ὁ Κύριος».

Ο π. Επιφάνιος ως μαθητής

του Γ. Α. Κούβελα

Στις 10 Νοεμβρίου συμπληρώθηκαν ακριβώς 20 χρόνια από τότε που έφυγε για τον ουρανό ο μακαριστός Αρχιμανδρίτης π. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος. Πρόκειται για μια μεγάλη εκκλησιαστική μορφή της νεωτέρας Ελλάδος. Μια ιερατική και θεολογική προσωπικότητα όχι μόνο πανελλήνιας αλλά πανορθόδοξης ακτινοβολίας. Ήταν ένας χαρισματώχος της Εκκλησίας.

Είχε γεννηθεί το 1930 στο χωριό Βουρναζί της Μεσσηνίας. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Ετεοκλής. Ήταν ο πρωτότοκος γιος του Ιωάννη και της Γεωργίας. Οι γονείς του ήταν άνθρωποι ευλαβείς. Το πρόσωπο όμως που άσκησε αποφασιστική επίδραση στον μικρό Ετεοκλή ήταν η θεία του Αλεξάνδρα, αδελφή του πατέρα του.

Ατομο με βαθιά θρησκευτικότητα και εκκλησιαστική συνείδηση. Έμενε στην Καλαμάτα, γιατί εργαζόταν εκεί. Πήρε λοιπόν μαζί της και τον 4χρονο ανιψιό της, με σκοπό να παρακολουθήσει ένα ιδιωτικό νηπιαγωγείο. Από την ηλικία αυτή ο μικρός Ετεοκλής ήταν κάτω από την προστασία, την αγάπη και τη διδασχή της θείας του.

Η θεία του Αλεξάνδρα τον συμβούλευε να αγαπά τον Θεό και τους ανθρώπους, να προσεύχεται, να εκκλησιάζεται, να νηστεύει. Ακόμη και στην ηλικία των πέντε χρόνων παρακολουθούσε τακτικά τη Θεία Λειτουργία. Μερικές φορές σηκώνόταν πολύ πρωί και πήγαινε στην εκκλησία. Μαθητής των πρώτων τάξεων του Δημοτικού βοηθούσε τον παπά στο ιερό και μετά την απόλυση της Θείας Λειτουργίας έπαιρνε αντίδωρο για όλη την εβδομάδα. Το έτρωγε νηστικός κάθε πρωί.

Από μικρό παιδί είχε συνηθίσει να τηρεί όλες τις νηστείες της Εκκλησίας. Και όχι μόνο νήστευε με ευχαρίστηση, αλλά και διαμαρτυρόταν όταν κάποιοι συγγενείς του τον προέτρεπαν να μη νηστεύει, γιατί ήταν πολύ μικρός. Ο ίδιος

έλεγε αργότερα: «Από την παιδική μου ηλικία διάβαζα κάθε βράδυ το Απόδειπνο με το φως της λάμπας πετρελαίου ή με το φως του φεγγαριού λόγω της συσκοτίσεως κατά την κατοχή». Παράλληλα, παρακολουθούσε ανελλιπώς τα μαθήματα του Κατηχητικού, στο οποίο δίδασκε τότε ο πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως Μεσσηνίας και μετέπειτα Μητροπολίτης Χρυσόστομος Θέμελης.

Φοίτησε στο Α΄ Γυμνάσιο Αρρένων Καλαμάτας, βόρεια του ναού της «Υπαπαντής». Ως μαθητής ήταν άριστος. Ο Γυμνασιάρχης του τον συμβουλευόταν για γλωσσολογικά και κυρίως για θρησκευτικά θέματα. Είχε προικισθεί από τον Θεό με πολλά χαρίσματα, τα οποία καλλιέργησε. Ήταν ευφυής, έξυπνος, μελετηρός. Είχε ετοιμότητα και ευστροφία πνεύματος, σπάνια διαλεκτική ικανότητα, δυνατή μνήμη. Ήταν αγαπητός από όλους τους καθηγητές και τους συμμαθητές του. «Κόσμημα της τάξης» τον χαρακτηρίζει ένας συμμαθητής του.

Σύμφωνα με τη μαρτυρία άλλων συμμαθητών του, «εκτός από άριστος μαθητής ήταν και άριστος χαρακτήρας, με αποτέλεσμα να κερδίσει την πλήρη εμπιστοσύνη διδασκόντων και διδασκομένων». Χαρακτηριστική ήταν η φράση καθηγητών και μαθητών: «Το είπε ο Ετεοκλής». Να σημειώσουμε, ακόμη, ότι ο Ετεοκλής Θεοδωρόπουλος από μαθητής Γυμνασίου διάβαζε συστηματικά την Αγία Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας. «Στα νεανικά του χρόνια», γράφει ο καθηγητής Κων/νος Μουρατίδης, «εμελέτα κάθε χρόνο τέσσαρες φορές ολόκληρη την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη».

Όταν ο Ετεοκλής πήρε το απολυτήριο του Γυμνασίου το 1949, έδωσε εξετάσεις και πέτυχε στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η Θεολογία, όπως και η Ιερωσύνη, ήταν το όραμα του μετέπειτα πατρός Επιφανίου Θεοδωρόπουλου, της μεγάλης αυτής εκκλησιαστικής μορφής.

• Ξ Ε Ν Ο Γ Λ Ω Σ Σ Ε Σ Σ Ε Λ Ι Δ Ε Σ :

• Η Τροφή

• La Nourriture (Γαλλικά)

• Food (Αγγλικά)

• Il Cibo (Ιταλικά)

• τα γαλακτοκομικά προϊόντα • dairy products • les produits laitiers • i latticini

το τριμμένο τυρί
grated cheese
le fromage râpé
il formaggio grattugiato

το κρεμώδες τυρί
cream cheese
le fromage à la crème
il formaggio cremoso

το βούτυρο
butter
le beurre
il burro

η σαντιγί
whipped cream
la crème fouettée
la panna montata

το γιαούρτι
yoghurt
la yaourt
lo yogurt

το φυστικοβούτυρο
peanut butter
le beurre de cacahouètes
il burro di arachidi

το παγωτό
ice-cream
la glace
il gelato

τα αυγά
eggs
les œufs
le uova

το βραστό αυγό
boiled egg
l'œuf à la coque
l'uovo alla coque

το σταφιδόψωμο
fruit bread
le pain aux raisins secs
il pane alla frutta

η φραντζόλα
loaf
le pain
il filone

η φέτα
slice
la tranche
la fetta

η κουλούρα
bagel
le petit pain américain
la ciambella

η πίτα
pita bread
le pita
la pita

οι νιφάδες σοκολάτες
chocolate chip
les pépites de chocolat
scaglie di cioccolato

το κέικ φρούτων
fruit cake
le cake
il dolce alla frutta

η τάρτα φρούτων
fruit tart
la tarte aux fruits
la crostatina

το παντεσπάνι
sponge cake
la madeleine
il pan di Spagna

(Διασκευή από το Εξάγλωσσο Οπτικό
Λεξικό, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2004)

Φτάσαμε στην Πόλη!...

(Το προσκύνημα μελών της Σχολικής μας Κοινότητας τον Νοέμβριο)

Μέσα στη σκλαβωμένη πρωτεύουσα του Γένους μας περπατήσαμε, προσκυνητές στα ιερά μας κειμήλια. «Η Κωνσταντινούπολη ήταν το πιο δραματικό, το πιο συγκινητικό θέαμα της ψυχής μας. Τα μάτια μου είχαν ανοίξει όσο ποτέ πριν. Κοίταζα... κοιτάζα... και όσα έβλεπα δεν χωρούσαν στην όρασή μου...» («Γεννήθηκα στο 1402», Π. Κανελλόπουλος). Ήρθαν στη σκέψη μας τα λόγια του Δαβίδ τα σχετικά με τη βαβυλώνια αιχμαλωσία (Ψ. 136). Αλλά και η ελληνική καρδιά πάντοτε θυμάται, θρηνεί και υμνολογεί την Πόλη: «Τη Υπερμάχω Στρατηγῶν τα νικητήρια, ως λυτρωθείσα των δεινῶν ευχαριστήρια αναγράφω σοι η Πόλις σου, Θεοτόκε...». Αληθῶς εἰς την Πόλιν αἰσθάνεσαι ὅτι «τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων διεσώθη, ἀλλὰ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων διεσώθη.

Η Πρώτη μέρα της εκδρομής μας

(Θεσσαλονίκη: Ι. Ν. Αγ. Δημητρίου, Αψίδα Γαλέριου, Ροτόντα - Κομοτηνή)

- Σήμερα ξεκινήσαμε το μακρινό μας ταξίδι από την Κόρινθο για την Κωνσταντινούπολη με πολλή όρεξη. Παρά τη μεγάλη απόσταση δεν μας φάνηκε κουραστικό. Οι διάφορες δραστηριότητες που οι καθηγητές μας είχαν ετοιμάσει για τη διαδρομή μας έκαναν να χάσουμε την αίσθηση του χρόνου.

Σταματήσαμε στον Ι. Ναό του Αγ. Δημητρίου στη Θεσσαλονίκη όπου προσκυνήσαμε και ξεναγήθήκαμε.

(Μαρία Σαββανικολάου, Γ΄ Λυκείου)

- Το ταξίδι μας άρχισε με ωραίο καιρό και καλή διάθεση. Παρόλο που στην αρχή μας τρό-

μαζε το πολύωρο ταξίδι, δεν μας φάνηκε τελικά πολύ κουραστικό. Κάναμε μια στάση στη Λαμία για πρόγευμα και συνεχίσαμε για τη Θεσσαλονίκη. Επισκεφτήκαμε τον Ι. Ναό του Αγίου Δημητρίου. Είναι ένας εντυπωσιακός παλιός ναός, πανύψηλος, με ψηφιδωτά και πολλά μαρμάρινα ανάγλυφα. Το βράδυ φτάσαμε στο ξενοδοχείο όπου φάγαμε και πήγαμε για ξεκούραση.

(Θεοδώρα Πούλη, Γ΄ Γυμνασίου)

Η Δεύτερη μέρα της εκδρομής μας

(Ραιδεστός – Κωνσταντινούπολη:

Ι. Μ. Χώρας, ι. Ναός Παναγίας Βλαχερνών, Κλειστή Αγορά)

- Πέρσι στα Ιεροσόλυμα, φέτος Στην Κωνσταντινούπολη – δεν μπορώ να το πιστέψω ότι έκανα αυτά τα ταξίδια! Φτάσαμε στην Πόλη των ονείρων μας. Νιώθω πραγματικά ευτυχισμένη παρά την κούραση. Επισκεφτήκαμε την Ι. Μονή της Χώρας και βρεθήκαμε μπροστά σε σπάνια ψηφιδωτά. Είναι κάτι το μοναδικό. Έπειτα επισκεφτήκαμε την Παναγία των Βλαχερνών. Μεγάλη ευλογία να βρεθούμε εκεί όπου εψάλη για πρώτη φορά ο Ακάθιστος Ύμνος. Έτσι μας το διδάσκει η παράδοση.

(Ηλέκτρα Τασιοπούλου, Γ΄ Λυκείου)

- Ουσιαστικά σήμερα ξεκίνησε το προσκύνημά μας. Σήμερα πατήσαμε στη σκλαβωμένη πρωτεύουσα του Γένους μας, την Κωνσταντινούπολη. Πρώτος μας προορισμός η Ι. Μονή της Χώρας, με τα πανέμορφα ψηφιδωτά της, ειδικά εκείνα από τη Γέννηση του Χριστού και της ζωής της Παναγίας μας, που είναι σπάνια. Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε την Παναγία των Βλαχερνών, όπου εκεί εψάλη για πρώτη φορά ο Ακάθιστος Ύμνος. Επόμενος προορισμός μας η σκεπαστή αγορά με τα πολλά καταστήματα. Το

βραδινό μας πήραμε σε ένα ωραίο εστιατόριο της Πόλης.

(Γιάννης Λάτσης, Γ' Γυμνασίου)

• Σήμερα ξυπνήσαμε νωρίς νωρίς με προορισμό την Κωνσταντινούπολη. Περάσαμε το

τελωνείο και μετά από δύο ώρες περίπου καταλήξαμε στην άλλοτε ελληνική πόλη της Ανατολικής Θράκης, τη Ραιδεστό. Γευματίσαμε και συνεχί-

σαμε το ταξίδι. Πόσο συγκινητική υπήρξε η άφιξή μας στην Πόλη! Γίνεσαι ένα με το χώρο, με τον ιστορικό χρόνο. Αντικρίζοντας τώρα τα τείχη της Πόλης, αυτά που έφτιαξε ο αυτοκράτορας Μ. Θεοδόσιος, ανυπομονούσαμε να ξεναγηθούμε στο πρώτο μας προσκύνημα: την ι. Μονή της Χώρας. Ο μιναρές που βρίσκεται σε μια γωνιά της Μονής μάς προκαλούσε ένα αίσθημα λύπης. Ο ξεναγός μας κ. Αρμάν άρχισε την ξενάγηση από τον εξωτερικό χώρο, αναφέροντάς μας κάποια ιστορικά στοιχεία. Ύστερα περάσαμε στο εσωτερικό της Μονής, όπου είδαμε τα αξεπέραστης τέχνης ψηφιδωτά και τοιχογραφίες. Συνεχίσαμε την επίσκεψή μας στο ναό της Παναγίας των Βλαχερνών, που βρίσκεται στα παράλια του Κεράτιου Κόλπου. Ξεναγηθήκαμε κι εκεί έξω και μέσα

• Και σήμερα είχαμε πολλή διάθεση, αν και η κούραση μας δυσκόλεψε στο πρωινό εγερτήριο. Περάσαμε τα σύνορα και ύστερα στη Ραιδεστό υποδεχτήκαμε τον ξεναγό μας, τον κ. Αρμάν. Επισκεφτήκαμε τον Ναό της ι. Μονής της Χώρας. Εκεί το κάθε ψηφιδωτό λες κι έχει τη δική του ιστορία. Αργότερα επισκεφτήκαμε το ναό της Παναγίας των Βλαχερνών, όπου με πολλή συγκίνηση ψάλαμε όπως τα παλιά χρόνια το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ».

Νιώσαμε ρίγος στην ιδέα του ότι στον ίδιο ναό ο πολιορκημένος λαός της Βασιλεύουσας έψαλε τον ίδιο ύμνο!

Μετά πήγαμε στην Κλειστή Αγορά και ψωνίσαμε διάφορα αναμνηστικά. Αξιοπαράτηρητο είναι ότι οι πιο πολλοί Τούρκοι εκεί μας μιλούσαν ελληνικά. Υπήρχε κοσμοπλημμύρα. Εμείς συνεχίσαμε για το ξενοδοχείο. Τακτοποιηθήκαμε και φάγαμε τα περίφημα σουτζουκάκια σε εστιατό-

ριο της Πόλης. Μείναμε πια με την προσμονή της αυριανής επίσκεψης στην Αγία Σοφία.

(Θεοδώρα Πούλη)

• Στην Παναγία των Βλαχερνών ψάλαμε όλοι μαζί το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ». Εμένα μου έκανε τεράστια εντύπωση πως ένας Τούρκος έψελνε μαζί μας. Είναι πολύ συγκινητικό να βλέπεις ανθρώπους αλλόφυλους, άλλης χώρας να αποδέχονται αυτά που πιστεύουμε κι εμείς.

(Ειρήνη Ραυτοπούλου, Α' Λυκείου)

στο ναό. Με κατάνυξη ψάλαμε εδώ τροπάρια της Παναγίας μας. Έπειτα είχαμε ελεύθερο χρόνο να περιηγηθούμε στην κλειστή αγορά της Κωνσταντινούπολης, όπου μπορεί κανείς να βρει ό,τι θέλει.

(Γιάννης Μπάκος, Γ' Λυκείου)

• Το πρώτο συναίσθημα που νιώθεις όταν μπαίνεις στην Κωνσταντινούπολη είναι λύπη. Σου έρχεται να κλάψεις, γιατί δεν ανήκει πια στο ελληνικό κράτος. Είναι τώρα η σκλαβωμένη πρωτεύουσα του Γένους. Πάντοτε έτσι άραγε θα είναι; Εκείνο το «Σώπασε, κυρα-Δέσποινα και μη πολυδακρύζεις, πάλι με χρόνους με καιρούς πάλι δικά μας θα 'ναι» μήπως πρέπει να ζει σε κάποια γωνιά της ψυχής μας;

(Αλέξανδρος Πιλίλης, Α' Λυκείου)

Η Τρίτη μέρα της εκδρομής μας

(Κωνσταντινούπολη: Οικουμενικό Πατριαρχείο, Αγια-Σοφιά, υπόγειο Δεξαμενή Ιουστινιανού, Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής, Μπαλουκλί, Κρουαζιέρα στο Βόσπορο)

• Σήμερα αξιωθήκαμε να δούμε την Αγία Σοφία, «τη μεγάλη Εκκλησιά». Έμοιαζε με παλάτι. Στη σκέψη μου ήρθε το «Σημαίνει ο Θεός, ση-

μαίνει η γη... σημαίνει κι η Αγια-Σοφιά, το μέγα μοναστήρι». Είδα για πρώτη φορά από κοντά τον Οικουμενικό Πατριάρχη μας κ. Βαρθολομαίο και μου έκανε εντύπωση το ότι ήταν τόσο ήρεμος και φιλικός με όλο τον κόσμο.

(Ιωάννης Πούλης, Α' Λυκείου)

• Αυτή ήταν η πολυπόθητη μέρα για όλους μας. Θα επισκεπτόμασταν την Αγία Σοφία του Θεού. Ξεκινήσαμε το πρωί με κατεύθυνση το προάστιο του Φαναρίου. Δυστυχώς, η κατάστασή του ήταν απογοητευτική, γιατί γίνεται φανερή η προσπάθεια των Τούρκων να υποβαθμίσουν και να διώξουν από κει το πατριαρχείο μας. Μπήκαμε στον πατριαρχικό ι. Ναό του Αγ. Γεωργίου και παρακολουθήσαμε λίγο από τον όρθρο. Μετά είδαμε τον «πατριαρχικό οίκο», που έχει ανακαινιστεί με έξοδα του έλληνα ευεργέτη Θεόδωρου Αγγε-

λόπουλου. Επίσης, αντικρίσαμε και την κλειστή μέχρι σήμερα πόρτα όπου απαγχονίστηκε ο Πατριάρχης Άγιος Γρηγόριος ο Ε'. Βούρκωσαν τα μάτια μας. Στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε προς την περιοχή της Αγίας Σοφίας, όπου πρώτα επισκεφτήκαμε τη δεξαμενή του Ιουστινιανού. Μου φάνηκε σαν ένα από τα μεγαλύτερα έργα του κόσμου για τη λειτουργία που επιτελούσε. Μετά πήγαμε στην επιβλητική Αγία Σοφία. Με την πρώτη ματιά εξεπλάγην. Δεν το πίστευα πως θα βρεθώ προσκυνητής στο τόσο μεγάλης αξίας για μας τους Έλληνες και Ορθοδόξους μνημείο. Από την άλλη πλευρά, ένιωσα λύπη, όταν είδα την τουρκική σημαία να κυματίζει μπροστά από το ναό μας. Ανάμικτα συναισθήματα με πλημμύριζαν. Βλέποντας τα ψηφιδωτά γύριζα πίσω τον χρόνο και βρισκόμουν στη βυζαντινή εποχή. Αλλά όταν έβλεπα τα τεράστια αραβικά σύμβολα, τα σκεπασμένα

με σοβάδες ψηφιδωτά, πλημμύριζε η ψυχή μου από αποστροφή. Ξεναγηθήκαμε σε όλο το χώρο και φύγαμε για να βρεθούμε στη Θ. Λειτουργία που επιτελούσε ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης στον ι. Ναό του Αγ. Μηνά.

Το μεσημέρι φάγαμε ένα καλομαγειρεμένο ψάρι. Άρχισε σήμερα η νηστεία των Χριστουγέννων. Στη συνέχεια φύγαμε για την κρουαζιέρα στο Βόσπορο.

(Γιάννης Μπάκος)

• Το πρωί ξεκινήσαμε όλοι χαρούμενοι το πρόγραμμα της νέας μέρας. Πρώτος μας σταθμός ήταν το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο. Εκεί είδαμε την πύλη όπου απαγχόνισαν τον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄. Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε το Υδραγωγείο του Ιουστινιανού και καταλάβαμε πόσο ανεπτυγμένη ήταν η τεχνολογία της εποχής. Από εκεί πήραμε το δρόμο για την Αγία Σοφία. Ένα από τα επτά θαύματα του κόσμου δέσποζε μπροστά στα μάτια μας. Περνώντας την είσοδό της μείναμε άναυδοι. Διαπιστώσαμε τα εγκλήματα που έκαναν οι Οθωμανοί: τα υπέροχα ψηφιδωτά που κοσμούσαν τους τοίχους του ναού είχαν σκεπαστεί και στη θέση τους υπήρχαν φράσεις από το κοράνι. Μόνο πολύ λίγα ψηφιδωτά και τοιχογραφίες μας υπενθύμιζαν ότι κάποτε

νια-
νού.
Σ ε
π ι ά -
ν ε ι
δ έ ο ς
ό τ α ν
μπαίνεις σε
ένα τόσο
μεγάλο οι-
κοδόμημα.
Καθώς είναι
σκοτεινά και
φωτίζον
τους κίονες με
πορτοκαλί φώτα, το μέρος μοιάζει παραμυθένιο. Μετά επισκεφτήκαμε το θρυλικό μνημείο μας, που όλοι ανυπομονούσαμε με λαχτάρα να δούμε, την Αγία Σοφία. Δεν υπάρχουν λόγια να περιγράψεις αυτήν την τεράστια και πανέμορφη εκκλησία. Μπαίνεις μέσα κι αντικρίζεις τον τρούλο της σε ύψος 62 μέτρα! Οι θόλοι της, τα ψηφιδωτά της, το μέρος όπου στεκόταν η βασίλισσα, όλα όλα μας γοήτεψαν και μας συγκίνησαν. Ένιωσα όμως μέσα μου λύπη και οργή για τη σημερινή κατάσταση.

Ύστερα πήγαμε στην εκκλησία του Αγίου Μηνά και πήραμε την ευχή του Πατριάρχη μας, που χοροστάτησε σήμερα σε αυτό το ναό. Είχαμε ιδιαίτερα την ευλογία του και φωτογραφηθήκαμε μαζί του. Αργότερα κάναμε μια μαγευτική κρουαζιέρα στο Βόσπορο, στη διάρκεια της οποίας τραγουδήσαμε τραγούδια που αναφέρονται στην Πόλη και χορέψαμε. Επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο. Και εδώ πάλι μεταξύ μας διασκεδάσαμε πολύ. Η σημερινή μέρα θα μου είναι αξέχαστη.

(Θεοδώρα Πούλη)

• Άλλη μια συναρπαστική μέρα ζήσαμε στη Βασιλεύουσα... Η Αγία Σοφία ήταν

εκεί ήταν χριστιανικός ναός.

Συνεχίσαμε με την επίσκεψή μας στον ι. Ναό του Αγίου Μηνά. Εκεί ακούσαμε τα συγκινητικά λόγια του σημερινού Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου. Ακόμα, επισκεφτήκαμε το Μοναστήρι του Μπαλουκλί. Στο προαύλιο υπάρχουν οι τάφοι των πατριαρχών.

Κάναμε για αρκετή ώρα μια υπέροχη κρουαζιέρα στα νερά του Βοσπόρου.

Η μέρα μας έκλεισε με ένα ψυχαγωγικό πρόγραμμα που ετοιμάσαμε εμείς οι ίδιοι. Ζήσαμε μια υπέροχη μέρα που δεν θα ξεχάσω ποτέ!

(Γιάννης Λάτσης)

• Η μέρα μας σήμερα ήταν γεμάτη από την ιστορία του Γένους μας! Επισκεφτήκαμε το Πατριαρχείο. Είδαμε την πύλη στην οποία κρέμασε ο Σουλτάνος και η θηριωδία των Τούρκων τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄. Η πύλη αυτή παραμένει κλειστή. Είδαμε και τη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Είναι ένα επιβλητικότατο κτήριο με εντυπωσιακή αρχιτεκτονική. Ύστερα ήρθαμε στην υπόγεια δεξαμενή του αυτοκράτορα Ιουστι-

ό,τι πιο υπέροχο έχω δει στη ζωή μου. Μια μεγαλόπρεπη εκκλησιά με έναν τεράστιο τρούλο, γεμάτη με υπέροχα ψηφιδωτά, τα οποία τώρα έχουν σχεδόν σκεπάσει οι μουσουλμάνοι. Ένωσα μέσα μου οργή γι' αυτά που έχουν κάνει οι Τούρκοι σ' αυτόν τον χλιοδοξασμένο ναό. Πώς είναι δυνατόν ένα τέτοιο πολυσέβαστο μνημείο με παρελθόν αιώνων να το βεβηλώνουν σήμερα οι Τούρκοι;

Η σημερινή μέρα έκλεισε με έναν ιδιαίτερο τρόπο: Παρουσιάσαμε κάθε μια από τις ομάδες μας ένα σύντομο θεατρικό. Χαρήκαμε πολύ. Και το κυριότερο; Αν και σε κάθε ομάδα συμμετείχαν παιδιά από διάφορες τάξεις, ήμασταν όλες οι ομάδες δεμένες! «Μια ψυχή, ένας παλμός, μια καρδιά».

(Ειρήνη Ραυτοπούλου)

• Σήμερα ήταν μια πολύ όμορφη μέρα. Επισκεφτήκαμε το Οικουμενικό Πατριαρχείο στο Φανάρι και τον Πατριαρχικό Ι. Ναό του Αγ. Γεωργίου. Αργότερα πήγαμε στο μεγαλοπρεπή ναό της Αγίας Σοφίας, τον τεράστιο αυτό ναό που οικοδόμησε ο Μέγας Ιουστινιανός. Δυστυχώς όμως στις μέρες μας το έχουν μετατρέψει σε μουσείο! Έπειτα είδαμε τη μεγάλη υπόγειη δεξαμενή του Ιουστινιανού. Στα βυζαντινά χρόνια υδροδοτούσαν με πόσιμο νερό το παλάτι και την πόλη. Προχωρήσαμε στον Ι. Ναό του Αγ. Μηνά. Εδώ είχαμε τη μεγάλη χαρά να δούμε τον παναγιώτατο Πατριάρχη μας κ. Βαρθολομαίο και να πάρουμε την ευλογία του. Μετά πήγαμε για φαγητό σε ένα καλό εστιατόριο. Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε την Ι. Μ. της Ζωοδόχου Πηγής στο Μπαλουκλί, όπου βρίσκονται οι τάφοι των Πατριάρχων και το περίφημο αγίασμα. Στο λιμάνι, πήραμε το караβάκι και κάναμε το γύρο του Βοσπόρου φτάνοντας μέχρι τη δεύτερη γέφυρα.

(Σωτήρης Παπαγεωργίου, Α΄ Γυμνασίου)

Η Τέταρτη μέρα της εκδρομής μας

(Χάλκη, Θεολογική Σχολή – Κομοτηνή)

• Είναι η τελευταία μέρα στη Βασιλεύουσα. Το πρωί προχωρήσαμε για το λιμάνι. Από εκεί πήραμε το πλοίο

της γραμμής και φτάσαμε στο ωραίο νησάκι της Χάλκης. Επισκεφτήκαμε την περί-

φημη Θεολογική Σχολή, που στις μέρες μας δεν λειτουργεί. Μπήκαμε στις τάξεις των μαθητών, οι οποίες στους μεγαλύτερους συνοδοιπόρους μας θύμισαν σκηνές από τα δικά τους σχολικά χρόνια.

Αργότερα επιβιβαστήκαμε στο λεωφορείο, αποχαιρετήσαμε τον Ξεναγό μας και ξεκινήσαμε για τα σύνορα και προς Κομοτηνή. Στο δρόμο του γυρισμού ο Θεός μάς επιφύλαξε καλή λήξη της εκδρομής μας: Ο ήλιος κατακόκκινος έδυε πίσω από τα βουνά, υποδηλώνοντάς μας πώς θα δύσει κάποτε και η τουρκική αιχμαλωσία αυτών των ιερών εδαφών και πώς θα ανατείλει η ημέρα που θα ανυψώνεται παντού ο δικέφαλος αετός της Βυζαντινής Ελληνικής Πολιτείας...

(Γιάννης Λάτσης)

• Η τελευταία μέρα στην Πόλη ήταν πολύ συγκινητική, πιο πολύ από τις προηγούμενες. Είχαμε την ευκαιρία να ανεβούμε με τα πόδια ή με άμαξες στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Καθίσαμε στα παλιά ξύλινα θρανία και πήραμε μια γεύση από το πώς γίνονταν εκεί τα μαθήματα. Προσκυνήσαμε στο θαυμάσιο Ναό της Αγίας Τριάδας, και απολαύσαμε τη θέα που έβλεπε στο Βόσπορο.

Μετά πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Αυτό το ταξίδι αποτυπώθηκε βαθιά βαθιά στην ψυχή μας. Όλες οι αναμνήσεις μας απ' αυτόν τον τόπο θα φωνάζουν για πάντα: «Η Πόλη δεν είναι απλώς ελληνική. Είναι Ελλάδα.»!..

(Μαρία Σαββανικολάου)

• Η εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη αποτελεί για όλους μας μια αξέχαστη εμπειρία. Προσωπικά θέλω να ξαναπάω πάλι στην πολυθρύλητη Πόλη, όταν θα είναι και πάλι ελληνική. Το εύχομαι ολόψυχα!

(Αλέξανδρος Πιλίλης)

«Εάν επιλάθωμαί σου, Ιερουσαλήμ, (γράφε εδώ: Πόλη της καρδιάς μου), επιλησθείη η δεξιά μου. Κολληθείη η γλώσσα μου τω λάρυγγί μου. Εάν μη σου μνησθώ, εάν μη προανατάξωμαι (σε) ως εν τη αρχή της ευφροσύνης μου» (Ψ. 136)

Μετάφραση: Αν σε λησμονήσω, ας γίνει αναίσθητο και παράλυτο το δεξί μου χέρι. Η γλώσσα μου ας κολλήσει στο λάρυγγά μου, αν δεν σε θυμηθώ, αν εξ αρχής δεν προβάλω εσένα σαν την ύψιστη χαρά της καρδιάς μου.

«Ο πιο καλός ο μαθητής εξοικονομεί ενέργεια για το καλό της γης»

Ο τίτλος του προγράμματός μας φανερώνει ότι αυτή τη χρονιά επιθυμούμε ν' «αριστεύσουμε» σ' ένα ζήτημα πολύ βασικό για το περιβάλλον μας. Η αλόγιστη χρήση βλαβερών για τη φύση πηγών ενέργειας και η μη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα. Σκοπός μας είναι να ευαισθητοποιηθούμε στο θέμα αυτό. Στις πρώτες συναντήσεις της ομάδας μας, εισαγωγή αποτέλεσε η αναζήτηση πληροφοριών για τις μορφές ενέργειας που προκαλούν μεγάλα προβλήματα στο περιβάλλον. Μέρος αυτής της θεωρητικής κατάρτισής μας παρουσιάζουμε στο παρόν τεύχος.

Η ενέργεια είναι πολύτιμη και απαραίτητη για κάθε αλλαγή στη φύση, για κάθε δραστηριότητα, και βρίσκεται παντού. Αποθηκεύεται με κάποια μορφή, μετατρέπεται από τη μία μορφή στην άλλη και μετακινείται συνεχώς. Η ενέργεια δεν χάνεται ποτέ. Όλοι μας τη χρησιμοποιούμε, για να κινούμαστε, να παίζουμε, να μην κρυώνουμε, ακόμη και να σκεφτόμαστε. Στο σπίτι μας τη χρησιμοποιούμε για φωτισμό, για θέρμανση χώρων και για τη λειτουργία των ηλεκτρικών συσκευών.

Φυσικοί πόροι και ενέργεια

Φυσικοί πόροι ονομάζονται όλα τα υπάρχοντα στη γη υλικά ή προϊόντα, που είναι χρήσιμα για τη ζωή και τις δραστηριότητες του ανθρώπου. Μπορούμε να τους ταξινομήσουμε σε ανανεώσιμους, που διαρκούν πάντα ή ανανεώνονται συνεχώς, και σε μη ανανεώσιμους, που εξαντλούνται και η ανανέωσή τους είναι πολύ δαπανηρή.

Οι ανανεώσιμοι πόροι δημιουργούνται από γεωργικές καλλιέργειες, αλιεύματα, δασική ξυλεία κλπ. Μαζί με την αιολική, την ηλιακή, τη γεωθερμική και την υδροηλεκτρική ενέργεια αποτελούν τους ενεργειακούς ανανεώσιμους πόρους. Οι μη ανανεώσιμοι είναι αποθέματα αβιοτικών συστημάτων ή πρώην βιοτικών συστημάτων. Όλοι οι φυσικοί πόροι διακρίνονται σε ανακυκλώσιμους και μη ανακυκλώσιμους, ανάλογα με το αν μπορούν ή όχι να ανανεωθούν. Αν ένας πόρος δεν είναι ανανεώσιμος, τότε η εξαφάνισή του είναι ζήτημα

χρόνου.

Οι μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας περιλαμβάνουν τα στερεά καύσιμα των γαιανθράκων (λιγνίτη, ανθρακίτη, τύρφη), τα υγρά καύσιμα που παίρνουμε με κατεργασία (μαζούτ, πετρέλαιο, βενζίνη, κηροζίνη), τα αέρια καύσιμα (φυσικό αέριο, υγραέριο) και την πυρηνική ενέργεια που παίρνουμε από τη σχάση ραδιενεργών υλικών.

Ορυκτά καύσιμα

Τα τρία πρώτα είδη από τις μη ανανεώσιμες πηγές ανήκουν στα λεγόμενα ορυκτά καύσιμα, που είναι οργανικές ουσίες προερχόμενες από τον φλοιό της γης, που με την καύση τους παράγουν ενέργεια. Τα τρία βασικά είδη ορυκτών είναι ο άνθρακας, το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο.

Ο **άνθρακας** είναι αμέταλλο χημικό στοιχείο. Βρίσκεται ελεύθερος στη φύση σε διάφορες κρυσταλλικές μορφές και ένα μεγάλο πλήθος από τις ενώσεις του έχουν πολύ σημαντικές χρήσεις. Το **φυσικό αέριο** έχει δύο μορφές: το ξηρό και το υγρό φυσικό αέριο. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη φυσικών αερίων. Τέτοιες περιοχές είναι η Σαντορίνη, η Νίσυρος, η Μήλος, η Φλώρινα, η Αλεξανδρούπολη, τα Γρεβενά, η Πρέβεζα, η Καρδίτσα κ.ά. Αν και είναι το πιο φιλικό προς το περιβάλλον ορυκτό καύσιμο, ελάχιστα αξιοποιείται στη χώρα μας. Ο όρος **πετρέλαιο** αναφέρεται σε ένα σύνθετο μείγμα υδρογονανθράκων και αντλείται από κάποιο βάθος μέσω γεωτρήσεων.

Σήμερα τα ορυκτά καύσιμα κυριαρχούν παγκοσμίως στην παραγωγή ενέργειας. Σύμφωνα με μελέτες, θα συνεχίσουν να αποτελούν την κύρια ενεργειακή πηγή ως το 2030. Στη χώρα μας η μόνη αξιοσημείωτη εγχώρια πηγή ορυκτών καυσίμων είναι ο λιγνίτης. Τα βιομηχανικά αξιοποιήσιμα κοιτάσματα λιγνίτη υπολογίζονται σε 4.000.000.000 τόνους. Παρόλο που ο ελληνικός λιγνίτης είναι ένα φτωχής ποιότητας καύσιμο, αποτελεί κύρια ενεργειακή πηγή της χώρας και χρησιμοποιείται σχεδόν εξ ολοκλήρου στην παραγωγή ηλεκτρισμού.

(Ομαδική εργασία
της Περιβαλλοντικής Ομάδας του Σχολείου
Επιμέλεια Εκπαιδευτικού Α. Κουτσόπουλος)

Περὸ ρο γ ι κ ῆ

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

του Νικ. Γ. Κοντοσόπουλου, δ.φ.

Στα αρχαία ελληνικά μία σύνθετη λέξις με πρώτο συνθετικό το ουσιαστικό φίλος και δεύτερο ένα εθνικό όνομα δηλώνει αυτόν που φιλεί, δηλ. αγαπά, ένα συγκεκριμένο ανθρώπινο σύνολο, έναν ωρισμένο λαό, π.χ. **φιλέλλην, φιλαθήναιος, φιλόκρης, φιλολάκων** (= αυτός που αγαπά τους Έλληνες, τους Αθηναίους, τους Κρητικούς, τους Λάκωνες/ Σπαρτιάτες). Κατά τον ίδιο τρόπο στα νέα ελληνικά έχουμε σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το φίλος και δεύτερο ένα όνομα προσηγορικό, π.χ. **φιλόξενος, φιλόλογος, φιλότιμος, φιλόανθρωπος, φιλόζωος, φιλέορτος** (= αυτός που αγαπά τους ξένους, τον λόγο, την τιμή, τον άνθρωπο, τα ζώα, τις γιορτές). Τα νεοελληνικά σύνθετα με τη λ. φίλος και εθνικό όνομα έχουν το φίλος ως δεύτερο συνθετικό, π.χ. **αγγλόφιλος, γαλλόφιλος, αμερικανόφιλος, γερμανόφιλος, ρωσόφιλος, κινεζόφιλος**. Με το εθνικό όνομα **Τούρκος** έχουμε και των δύο τύπων σύνθετη λέξη: **τουρκόφιλος** και **φιλότουρκος**. Στα σύνθετα με το φιλο- και επίθετο από εθνικό όνομα προηγείται το φιλο-, π.χ. **φιλογαλλικά** (αισθήματα), **φιλορωσική** (στάσις), **φιλογερμανική** (πολιτική) κλπ.

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή για να διαπιστώσει κανείς ότι στα σύνθετα **εθνικό + φίλος** δη-

λώνεται ο λαός που αγαπά συγκεκριμένο άτομο (**αγγλόφιλος** σημαίνει αυτός που τον αγαπούν οι Άγγλοι), ενώ στα σύνθετα **φίλος + εθνικό** όνομα σημαίνεται ποιον λαό αγαπά κάποιος (π.χ. στα αρχαία ελληνικά, όπως είδαμε, **φιλολάκων** = ο αγαπών τους Λάκωνες). Όμως στην νεοελληνική επικράτησε, στην τρέχουσα χρήσι, η αδόκιμη σημασιολογική ταύτιση των δύο τύπων, αφού **αγγλόφιλος, γαλλόφιλος, γερμανόφιλος** κλπ. έχουν τη σημασία ο αγαπών τους Άγγλους, τους Γάλλους, τους Γερμανούς. Η ταύτιση αυτή οφείλεται σε επίδραση της γαλλικής γλώσσας, στην οποία τα σύνθετα **εθνικό όνομα + - phile** (το ριζικό της ελληνικής λέξεως **φίλος**) σημαίνουν τον φιλικά προσκείμενον σε ένα κράτος, σ' έναν λαό. Πρβλ. **francophile** = ο αγαπών τους Γάλλους, την Γαλλία, **germanophile** = ο αγαπών τους Γερμανούς, **anglophil** = ο φίλος των Άγγλων, **lusophile** = ο φίλος των Πορτογάλων (από το Lusitanie, παλαιό όνομα της Πορτογαλίας). Οι γαλλικές αυτές λέξεις σχηματίστηκαν, σύμφωνα με τα γαλλικά λεξικά, στις αρχές του 19ου αιώνα, το **francophile** το 1836, το **anglophil** το 1823 κλπ. Στη γλώσσα μας ενεφανίσθησαν στα τέλη του 19ου αιώνα, το **αγγλόφιλος** το 1895, το **γερμανόφιλος** το 1892. Ήταν η εποχή της αθρόας εισροής γαλλικών λέξεων, εκφράσεων και μεταφραστικών δανείων στα ελληνικά. Ακολούθησαν πάνω σ' αυτά τα πρότυπα

στις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα τα σύνθετα **αμερικανόφιλος, ρωσόφιλος, κινεζόφιλος**, όπως και σύνθετα με προσηγορικό + φίλος, π.χ. **αρχαιόφιλος, ποδοσφαιρόφιλος** κ.ά. Η λ. **βιβλιόφιλος** είναι μεταφορά του γαλλικού *bibliophile* που είχε πλασθή το 1740 με ελληνικά υλικά (βιβλίο + φίλος). Πολύ πρόσφατα πολιτογραφήσαμε ατόφιο το γαλλικό *cinéophile* (= αυτός που αγαπά τον κινηματογράφο) που το γράφομε **σινεφίλ**. Μία μεταφραστική απόδοσής του, **κινηματογραφόφιλος**, θα ήταν ένα δύσχηρηστο «τηλεσκοπικό» σύνθετο.

Πρέπει να παραδεχθούμε ότι η γλώσσα εγκολπώθηκε τους τύπους **αγγλόφιλος, γαλλόφιλος, γερμανόφιλος** κλπ. ως πιο ευπροσάρμοστους στο γλωσσικό μας αίσθημα, παρά τους γραμματικώς σωστούς από σημασιολογική άποψη **φιλοάγγλος ή φίλαγγλος, φιλόγαλλος, φιλόρωσος** κλπ. που ούτε καν είδαν ποτέ το φως προφορικά ή γραπτά. Ίσως να άρμοζε ένα φιλοβρετανός.

Σημ. Ο αγαπών τους Γάλλους λέγεται στα γαλλικά *francophile*, εκείνος όμως που αγαπά υπερβολικά ό,τι το γαλλικό λέγεται *gallomane* (γαλλομανής), δηλ. με λέξι που έχει πρώτο συνθετικό το λατινικό ριζικό *gallo-*, καθώς και ο όρος *gallicisme* (γαλλισμός) που πρωτοεμφανίστηκε το 1578 και σημαίνει ιδιωματική έκφρασι της γαλλικής γλώσσας, που στα ιταλικά λέγεται *francesismo*.

Τερπνά Ανέκδοτα Αρχαίων

Μια μέρα, εκεί που ο Σωκράτης έκανε τη βόλτα του στην Ακρόπολη, συνάντησε κάποιον γνωστό του, ο οποίος του ανακοίνωσε ότι έχει να του πει κάτι πολύ σημαντικό που άκουσε για κάποιον από τους μαθητές του. Ο Σωκράτης του είπε ότι θα ήθελε, πριν του πει τι είχε ακούσει, να του κάνει το τεστ της «τριπλής διύλησης».

- «Τριπλή διύληση;» ρώτησε με απορία.

- Ναι, πριν μου πεις τι άκουσες για το μαθητή μου θα ήθελα να κάτσουμε για ένα λεπτό να φιλτράρουμε αυτό που θέλεις να μου πεις. Το πρώτο φίλτρο είναι αυτό της αλήθειας. Είσαι λοιπόν εντελώς σίγουρος ότι αυτό που πρόκειται να μου πεις είναι αλήθεια;

- Ε... όχι ακριβώς, απλά το άκουσα όμως και...

- Μάλιστα. Άρα δεν έχεις ιδέα αν αυτό που θέλεις να μου πεις είναι αλήθεια ή ψέματα. Ας δοκιμάσουμε τώρα το δεύτερο φίλτρο, αυτό της καθοσύνης. Αυτό που πρόκειται να μου πεις για τον μαθητή μου είναι κάτι καλό;

- Καλό; Όχι. Το αντίθετο μάλλον...

- Άρα, συνέχισε ο Σωκράτης, θέλεις να πεις κάτι κακό για τον μαθητή μου, αν και δεν είσαι καθόλου σίγουρος ότι είναι αλήθεια.

Ο τύπος έσκυψε το κεφάλι από ντροπή και αμνηνία.

- Παρόλα αυτά, συνέχισε ο Σωκράτης, μπορείς ακόμα να περάσεις το τεστ, γιατί υπάρχει και το τρίτο φίλτρο. Το φίλτρο της χρησιμότητας. Είναι αυτό που θέλεις να μου πεις για τον μαθητή μου κάτι που μπορεί να μου φανεί χρήσιμο σε κάτι;

- Όχι, δεν νομίζω...

- Άρα λοιπόν, αφού αυτό που θα μου πεις δεν είναι ούτε αλήθεια, ούτε καλό, ούτε χρήσιμο, γιατί θα πρέπει να το ακούσω;

Ο τύπος έφυγε ντροπιασμένος, έχοντας πάρει ένα καλό μάθημα...

(συνέχεια στη σελ. 233)

Πιλοδοξικὴ

ΕΧΕΙ ΠΕΘΑΝΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ;

Η κοινωνική βία ξεκινάει από την πεποίθηση πως ο άνθρωπος σαν ιερό πρόσωπο έχει πεθάνει.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μεγάλη έξαρση βίας, που έχει σαν αποτέλεσμα την ηθική φθορά του ανθρώπου. Τα αίτια αυτού του φαινομένου προέρχονται από διάφορους παράγοντες.

Η πιο σημαντική έξαρση προκαλείται από πρόσωπα που κατά κανόνα δεν σέβονται τον εαυτό τους, με κατάληξη να αποδεικνύεται ότι μέσα τους υπάρχουν ένστικτα κτηνώδη, που προκαλούν τη βία σαν επίλυση δήθεν διάφορων προβλημάτων. Αυτό βέβαια δείχνει ότι οι δράστες δεν υπολογίζουν και δεν σέβονται τους συνανθρώπους τους. Έτσι κάθε μορφή βίας θεωρείται απ' αυτούς επιτρεπτή.

Ένας φαύλος κύκλος προκαλείται στην κοινωνία από τους ανθρώπους που μέσα τους έχουν εκλείψει τα ιδανικά και έχει χαθεί ο σεβασμός προς τον συνάνθρωπο. Στον άνθρωπο της εποχής μας έχει εξασθενήσει ο εσωτερικός ηθικός κόσμος.

Υπάρχουν και άλλες συνέπειες από την έξαρση της κοινωνικής βίας, όπως η εξασθένηση των θεσμών της οικογένειας, της πατρίδας, του σχολείου, που δυστυχώς δεν προβάλλουν στους νέους τα κατάλληλα ηθικά πρότυπα που θα τους συνόδευσαν στην πορεία της ζωής τους.

Τα Μ.Μ.Ε. και συγκεκριμένα η τηλεόραση, με τα πρότυπα ζωής που προβάλλει υποθάλπει και εξωθεί τους νέους, κυρίως, στη βία. Ως πρότυπα της εφηβικής κυρίως ηλικίας προβάλλονται παιδικοί ήρωες με χαρακτηριστικό τη βία που μέσω αυτής θέλουν να ξεχωρίζουν από το περιβάλλον τους.

Πρέπει να πούμε ότι και το κράτος είναι υπεύθυνο για την έξαρση της βίας. Οι αδικίες και η κοινωνική ανισότητα, προωθούν τους πολίτες σε βίαια φαινόμενα και απαντάνε σε ένα κράτος βίας με ωμή βία.

Γενικά τα αίτια της βίας είναι πολλά και καλό είναι να αντιμετωπίζονται από τη ρίζα τους. Νομίζουμε ότι ως υπεύθυνοι πολίτες για την καταστολή της βίας

πρέπει έμπρακτα να προβάλλουμε τα ιδανικά της ελευθερίας, της πίστης, της θρησκείας, που μέσα από αυτά, όταν βιώνονται, εκπηγάζουν ενεργοί πολίτες με ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Ας προσπαθούμε σαν κοινωνικοί παράγοντες να εργαζόμαστε για την διάπλαση ατόμων με αξιοπρέπεια και σεβασμό προς την ελευθερία του άλλου.

Μαριλένα Αλουνάκη, Α' Λυκείου

Η ΒΙΑ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ

Σύμφωνα με τα δεδομένα που έχουμε τις τελευταίες δεκαετίες, η βία έχει εγκαθιδρυθεί και έχει επικρατήσει κυριολεκτικά στην κοινωνική ζωή.

Τα παιδιά, και κυρίως οι έφηβοι, έχουν επηρεαστεί από τα κοινωνικά φαινόμενα της βίας. Μερικές φορές λόγω των άλυστων οικογενειακών τους προβλημάτων, πιστεύουν πως με τη βία θα λυθούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Οι νέοι άνθρωποι, καταλήγουμε να πούμε, πως είναι το δεξί χέρι της βίας. Είναι αυτοί που συμβαίνει πολλές φορές να καταπιέζονται από άλλους παράγοντες και έπειτα να ξεσπούν σ' αυτούς που βρίσκονται γύρω τους.

Η κοινωνία που ζούμε σήμερα είναι σκληρή και άδικη. Οι αιτίες της σκληρότητας έχουν και τα αντίστοιχα αποτελέσματά τους: Στην εποχή μας οι έφηβοι αντικρούουν τη βία δια της βίας, αντί να προσπαθούν με τρόπους, ας πούμε, αντιβίας δηλαδή με τρόπους πολιτισμένους, ειρηνικούς, να την καταστέλλουν.

Το πρόβλημα της κοινωνικής βίας που παρουσιάζεται στην εποχή μας δημιουργεί σε εμάς τους νέους την ευθύνη και την υποχρέωση για να βρίσκουμε τρόπους κατάλληλους για ειρηνική συμβίωση.

Γενικά πρέπει να σεβόμαστε την πολιτική εξουσία στην οποία οι πολίτες πρέπει να αναθέτουν με εμπιστοσύνη την διατήρηση της ειρηνικής ζωής και την επικράτηση της ασφάλειας ανάμεσα στους πολίτες. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να

(συνέχεια απ' τη σελ. 231)

υπάρξουν συντελεστές ώστε να σταματήσει για πάντα η βία και να αναζητούμε τρόπους ειρηνικούς και πολιτισμένους με τους οποίους να διατυπώνουμε αν έχουμε τις αντιρρήσεις μας και να εκφράζουμε ελεύθερα τη γνώμη μας.

Αρίτσα Μαριάννα, Α' Λυκείου

ΑΙΤΙΕΣ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Η βία ξεκινάει από το βάθος της ψυχής του ανθρώπου. Ο εσωτερικός κόσμος είναι ο πυρήνας του ανθρώπου για ειρηνική βίωση ή για αντίδραση.

Ένας άνθρωπος, ως ελεύθερος πολίτης που σέβεται τον εαυτό του, σέβεται και τα ιδανικά στα οποία πιστεύουν οι συμπολίτες του, με αποτέλεσμα να κατευνάζεται ο θυμός και να αντιμετωπίζονται όλες οι καταστάσεις με πολιτισμένους τρόπους και με βάση τη λογική.

Αντίθετα στον άνθρωπο που δεν έχει ηθικά στηρίγματα, ο εσωτερικός του κόσμο υποσκάπτεται, με αποτέλεσμα αυτός να βλέπει ως μόνη λύση για όλα τα κοινωνικά προβλήματα τη βία. Και αυτό συμβαίνει, ίσως, γιατί τα ιδανικά που είχε οραματιστεί στο παρελθόν τα έχασε. Διάφορες αρνητικές συγκυρίες του τα διέλυσαν, με αποτέλεσμα να μην ορίζει τον εαυτό του και συνάμα να γίνεται υποχείριο της βίας.

Τέλος είναι εμφανές μέσα στην κοινωνία ότι η αδικία συνεχώς θριαμβεύει. Οι αθώοι και οι ένοχοι πολλές φορές συγχέονται με αποτέλεσμα να είναι μην είναι εύκολη η διάκριση των ενόχων από τους αθώους. Ευθυνόμαστε γι' αυτό το κατρακύλισμα όλοι ως ελεύθεροι πολίτες.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα τη μεγάλη αξία που έχει η παιδεία για τον άνθρωπο. Και η κοινωνία μας, με βάση τις αναγνωρισμένες παιδευτικές αρχές, πρέπει να λειτουργεί σταθερά, για να απαλλαγούμε το συντομότερο από τις διάφορες μορφές της βίας που έχουν ολέθριες συνέπειες.

Τσούκαλας Λεωνίδας, Α' Λυκείου

Ένας φιλόσοφος διέταξε το μαθητή του να πληρώνει για τρία χρόνια ανθρώπους για να τον προσβάλλουν και τον κακοφορούν. Μετά από τα τρία χρόνια ο δάσκαλος είπε στο μαθητή:

- Τώρα είσαι έτοιμος να πας στην Αθήνα για να μάθεις την αθηνινή σοφία.

Ο μαθητής ικανοποιημένος ξεκίνησε και έφθασε στην περίφημη πόλη της σοφίας, την Αθήνα. Φθάνοντας στην είσοδο της πόλης των Αθηνών είδε στην πύλη έναν γέροντα που έβριζε και εξευτέλιζε όλους όσοι περνούσαν. Το ίδιο έκανε και στον μαθητή. Εκείνος άρχισε να γελάει και να ξεκαρδίζεται.

Γιατί γελάς ενώ σε προσβάλλω; ρώτησε ο γέροντας.

- Γιατί εγώ τρία χρόνια πλήρωνα αυτούς που με πρόσβαλλαν ενώ εσύ το κάνεις τζάμπα.

Πέρασε, παιδί μου, η πόλη είναι δική σου, είπε ο σοφός γέροντας.

Ένας πατέρας ζήτησε από το φιλόσοφο Αρίστιππο να διδάξει τον γιο του, για να γίνει καλός άνθρωπος και πολίτης.

Ο φιλόσοφος ζήτησε αμοιβή 500 δραχμές. Ο πατέρας θεώρησε υπερβολικό το ποσό. «Με τόσα χρήματα», είπε, «θα μπορούσα να αγοράσω ένα βόδι». «Αγόρασε», του είπε ο Αρίστιππος, «κι έτσι θα έχεις δύο».

Ο Μέγας Αλέξανδρος ακούγοντας σε μια δίκη τον κατηγορο να απαγγέλλει με πάθος την κατηγορία ενάντια σε κάποιον, βούλωσε επιδεικτικά το ένα αυτί του.

Γιατί το κάνεις αυτό; τον ρώτησαν.

Και ο Μέγας πράγματι αρχηγός απάντησε:

Γιατί με το άλλο αυτί μου θα ακούσω τον κατηγορούμενο!

Επιμέλεια: Επ. Μ.

Τά Χριστούγεννα σημαίνει μά ο Μπιμπίκος τήν παθαίνει!...

"Χριστός γεννάται σήμερα
και χαίρει η κτίσις όλη"
μα ο Μπιμπίκος με το θεϊό
λείπουν από την πόλη.

Πήγαν σ' ένα μικρό χωριό
προς το Χελμό απάνου
στην όμορφη φύση κοντά
Χριστούγεννα να κάνουν.

Έφτασαν στο καλό χωριό
καβάλα σε μουλάρι
κι οι χωριανοί τρέξαν ευθύς
ποιος να τους πρωτοπάρει.

Σε τζάκι στρώθηκαν ζεστό,
που ανάβουν ξεροκλώνια
κι έξω ας σφυρίζει ο βοριάς
κι ας στρώνονται άσπρα χιόνια.

Την άλλη μέρα με παιδιά
πηγαίνει σε κυνήγι,
μα σαν τους είδαν τα πουλιά
- δες: όπου φύγει, φύγει.

Ήρθαν και τα Χριστούγεννα,
αγάπης γλυκειά μέρα!
Κι όλοι με πίστη ξεκινούν
στην εκκλησούλα πέρα.

Γιορτάζει ο καλός Χριστός
με την αγία Του Μάνα
και τα παιδάκια χαρωπά
σημαίνουν την καμπάνα.

Να, κι ο Μπιμπίκος το σκοινί
παίρνει και τη σημαίνει:
γοργά, γερά, χαρμόсуна
η μελωδιά βγαίνει.

Μα όπως σημαίνει δυνατό
κόβεται το σκοινί του
κι αυτός μια τούμπα παίρνει και,
σπάξει την κεφαλή του!

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

σύλλογος "ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ"

• ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Δ. Κωνσταντέλου,
Καθηγ. Παν/μίου

• ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Γ. Μποζώνη,
Καθηγ. Παν/μίου

• ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

Αγγ. Νικολοπούλου,
Καθηγ. Παν/μίου

• ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ν. Θ. Μ.,
Καθηγ. - Συγγραφέα
(εξαντλημένο)

• ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

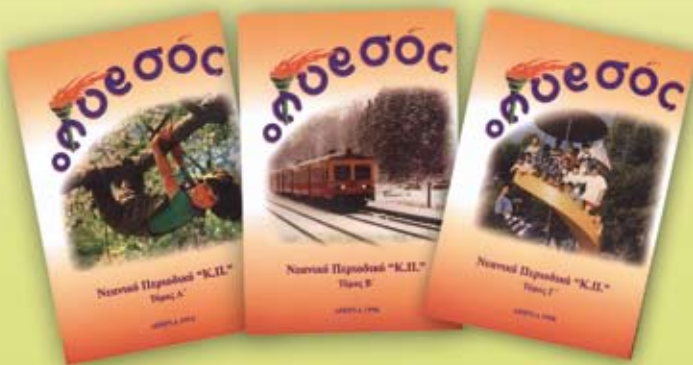
Μηνιαίο περιοδικό
Προβληματισμών και
Θέσεων (τόμοι 10: 1989-
1998)

• ΝΕΑΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Μηνιαίο περιοδικό για τους
νέους (τόμοι 10: 1989-1998)

• Ο ΠΥΡΣΟΣ

Περιοδικό για παιδιά (περίοδος Α', τόμοι 3: 1994, 1996, 1998)

εκπαιδευτήρια «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»

Ο ΠΥΡΣΟΣ

(Β' Περίοδος)

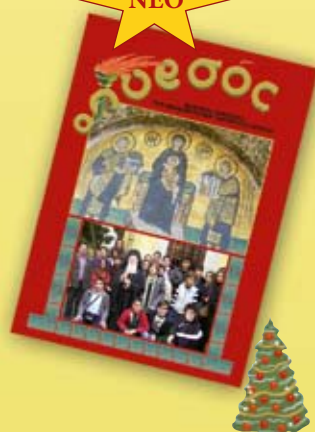
Μηνιαίο
περιοδικό
για νέους
και μαθητές

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ο Γ' Τόμος 2009

με 240 σελ., πλούσια
εικονογραφημένος, με ποικιλία
ύλης και άφθονες γνώσεις.

Κάθε
τόμος
τιμάται
15 ευρώ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2009

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Πρωτοχρονιά & Ελπίδα (Χ.Γ.Κ.).....	σ.3
Ένα γιγαντιαίο ανάστημα (Χ.Γ.Κ.).....	σ.23
Η απόφαση των Φιλικών (Χ.Γ.Κ.).....	σ.43
Μείνε μαζί μας, Κύριε! (Χ.Γ.Κ.).....	σ.67
Η αγάπη μου μαζί σας! (Χ.Γ.Κ.).....	σ.91
Ζηλεύω το ηρωικό πνεύμα του Παύλου (Χ.Γ.Κ.).....	σ.115
Η υπερθέρμανση, πανανθρώπινη απειλή (Χ.Γ.Κ.).....	σ.139
Το 1940, αγώνισμα και έπος ελευθερίας (Χ.Γ.Κ.).....	σ.163
Πολεμήστε τη μοναξιά (Χ.Γ.Κ.).....	σ.187
«Παιδίον νέον, ο προ αιώνων Θεός» (Χ.Γ.Κ.).....	σ.211

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΣ

Όσοι ζωντανόι, ξυπνήστε! (Χ.Κ.).....	σ.5
Ο άλλος διάσημος χορευτής Νικόλσον.....	σ.24
Σήμερα θα δραπετεύσουμε... (Χ.Κ.).....	σ.46
Προγράμματα “εκδρομών” (Α.Τ.).....	σ.68
Έσωσε 9.000 άπορα παιδιά! (Χ.Κ.).....	σ.92
Η νέα μόδα: επιμελώς ατημέλητος... (Χ.Κ.).....	σ.118
Τα “καταραμένα” παιχνίδια (Χ.Κ.).....	σ.140
Το πατριωτικό καλοκαίρι της ρωσικής νεολαίας (Χ.Γ.Κ.).....	σελ.164
Φιλοπατρία: έχει θέση στην εποχή μας; (Χ.Γ.Κ.) ..	σελ. 190
Εκφοβισμός και βία στα Σχολεία (Όμιλος σπουδαστών Λυκείου του Σχολείου).....	σ. 212
Γράμμα σε ένα νέο του 21ου αιώνα (Λουκάς Σ.).....	σ. 213

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Όμηρος, ο ανεπανάληπτος ποιητής (Α') (Επ. Μ.).....	σ.16
Η μελέτη των Μαθηματικών (Ν. Κάτσας).....	σ.17
Όμηρος, ο ανεπανάληπτος ποιητής (Β') (Επ. Μ.).....	σ.36
Η παιδεία στην Τουρκοκρατία (Χ.Κ.).....	σ.44
Τα οφέλη της νηστείας.....	σ.45
Προσεγγίζοντας το Διάστημα.....	σ.56
Αισχύλος, ο δημιουργός της τραγωδίας (Επ. Μ.).....	σ.57
Σοφοκλής, ο «φιλαθηναϊότατος» ποιητής (Επ. Μ.).....	σ.82
Ισλάμ και Χριστιανισμός.....	σ.96
Ευριπίδης, ο «από σκηνής φιλόσοφος» (Επ. Μ.).....	σ.106
Ο εθισμός στο Διαδίκτυο (Β. Βακάλης).....	σ.121
Ηρόδοτος, ο πατέρας της ιστορίας (Α') (Επ. Μιχαηλίδου).....	σ.127
Λεονάρντο ντα Βίντσι-Μυστικός Δείπνος.....	σ.142
Ιδανικά ναι, είδωλα όχι.....	σ.144
Ηρόδοτος, ο πατέρας της ιστορίας (Β') (Επ. Μιχαηλίδου).....	σ.145
Ο Μαγνητισμός (Νικ. Κάτσας).....	σ.154
Μουσείο Ακρόπολης (Βασ. Βακάλης).....	σελ.166
Κατασκοπικά Σεμινάρια 2009.....	σ. 174
Εικόνες από την Ιεραποστολή στη Μαδαγασκάρη (Ελ. Φωτοπούλου).....	σελ. 199
Ο π. Επιφάνιος ως μαθητής (Γ. Κούβελας).....	σ.222
Γλωσσικές παρατηρήσεις (Ν. Κοντοσόπουλος).....	σ. 228

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ – ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Έξωση στα περιστερία!.....	σ.72
Ένας ταξιδευτής (Ν. Σπ. Β.).....	σελ.175
Το μερτικό του Σταθούλη (Αλ. Τροπαιάτης).....	σ.216

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Πυθαγόρειες Τριάδες-Πυθαγόρειο Θεώρημα (Δημ. Κατσέτος, Γ' Λυκ.).....	σ.18
Πυθαγόρας και Μουσική (Δημ. Κατσέτος, Γ' Λυκ.).....	σ. 37
Φωτοχημική Ρύπανση (Γ. Μπάκος, Β' Λυκ.).....	σ.38
Τα χρώματα και η φυσιολογία του ματιού (Ι. Πούλης, Γ' Λυκ.).....	σ. 39
Θερμότητα και ρεύματα μεταφοράς (Ν. Πούλης, Γ' Λυκ.).....	σ.83
Τα «θαλασσινά οξέα» (Στ. Ραίδος, Β' Λυκ.).....	σ.84
Γιατί ο κόσμος δεν είναι ασπρόμαυρος; (Γ. Μπάκος, Β' Λυκ.).....	σ.107
Σωστή χρήση χημικών παρασκευασμάτων (Μ. Καρατζάογλου, Γ' Γυμν.).....	σ.108
Η δομή της ύλης (Γ. Μπάκος, Β' Λυκ.).....	σ.134
Άγγ. Τερζάκη «Ελληνική Εποποσία 1940-1941» (Γ. Μπάκος, Γ' Λυκ.).....	σ. 182
Εφηβικά γούστα (Θεατρικό).....	σ. 200
Φτάσαμε στην Πόλη!.....	σ.224-228

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΓΩΝΙΑ: ΕΚΘΕΣΕΙΣ & ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Το χρήμα (Η. Τασιοπούλου, Β' Λυκ.).....	σ.12
Η οικογένεια ως θεσμός σήμερα (Μ. Ηλία, Β' Λυκ.).....	σ.12
Ελλάδα, πηγή φωτός και ελευθερίας (Στ. Ραίδος, Β' Λυκ.).....	σ.13
Παραδειγματίζει η πίστη των κλεφτών (Ιω. Πούλης, Α' Λυκ.).....	σ.54
Η δύναμή σου πέλαγο κι η θέλησή μου βράχος (Κ. Τσολιάκου, Α' Λυκ.).....	σ.54
Η φετινή Καθαρή Δευτέρα (Μ. Μαρκαντώνη, Α' Γυμν.).....	σ.55
Η επίσκεψή μας στην Ακρόπολη (Κων. Ραυτόπουλος, Α' Γυμν.).....	σ.55
Τα μάρμαρα του Παρθενώνα (Λ. Τσούκαλας, Ι. Λόντρα, Μ. Αλουάκη, Γ' Γυμν.).....	σ.55
Επίσκεψη στο Λιμποβίσι (Μ. Αλουάκη, Α. Μαυροπούλου, Γ' Γυμν.).....	σ.80
Εντυπώσεις απ' το Θεατρικό «Γρηγόριος ο Ε΄» (Λ. Τσούκαλας, Γ' Γυμν.).....	σ.81
Η Ανάσταση του Κυρίου: Θεμέλιο της πίστης μας (Μ. Σαββανικολάου, Β' Λυκ.).....	σ.81
Πασχαλινές λαμπάδες (Κ. Ραυτόπουλος, Α' Γυμν.)... ..	σ.104
Προσοχή στις παγίδες!.....	σ.105
Το γνήσιο αθλητικό πνεύμα (Π. Μπάνος, Α' Γυμν.).....	σ.128
«Ο ευρών φίλον εύρε θησαυρόν» (Μ. Μαρκαντώνη, Α' Γυμν.).....	σ.128
Το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης (Μ. Ηλία, Β' Λυκ.) ..	σ.156
Φιλία: ο καλύτερος γιατρός (Στ. Ραίδος, Β' Λυκ.).....	σ.156
Πολιτισμός του θυμού (Γ. Μπάκος, Β' Λυκ.).....	σ.157
Αξέχαστες κατασκευητικές εμπειρίες (Θ. Πούλη, Γ' Γυμν.).....	σ. 180
Ποια είναι τα πρότυπα; (Χρ. Ξύδη, Γ' Γυμν.).....	σ. 180
Πρώτες μέρες στο Γυμνάσιο (Ιάκ. Πούλης, Α' Γυμν.).....	σ. 181
Παγκόσμια Ημέρα της Δημοκρατίας (Κυρ. Μαυρόπουλος, Β' Λυκ.).....	σ.181
Σπαθί & στέμμα – Η δικέλλα (Σπ. Β.).....	σ. 204

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2009

Διαστημικός τουρισμός! (Μ. Σαββανικολάου, Γ' Λυκ.)	σ. 204
Γιορτάσαμε με ενθουσιασμό το ηρωικό ΟΧΙ (Κ. Τσιμπίκου, Α' Γυμν.)	σ. 205
28η Οκτωβρίου, το Σχολείο «απογειώνεται» (Δ. Σπανός, Α' Γυμν.)	σ. 205
Ο εορτασμός του ηρωικού «ΟΧΙ» στο Σχολείο μας (Σωτ. Παπαγεωργίου, Α' Γυμν.)	σ. 206
Γλωσσικές παρατηρήσεις (Ν. Κοντοσόπουλος)	σ. 228
Τερπνά Ανέκδοτα Αρχαίων (Επ. Μ.)	σ. 228
Έχει πεθάνει ο άνθρωπος; (Μ. Αλουάκη, Α' Λυκ.)	σ. 230
Η βία και η αντιμετώπισή της (Μ. Δρίτσα, Α' Λυκ.)	σ. 230
Αιτίες και αποτελέσματα της βίας (Λ. Τσούκαλας, Α' Λυκ.)	σ. 231

ΕΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ & ΙΕΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

1 Ιανουαρίου (Μ. Βασίλειος)	σ. 8
7 Ιανουαρίου (Αγ. Ιωάννης ο Βαπτιστής)	σ. 8
18 Ιανουαρίου (Αγ. Αθανάσιος)	σ. 8
30 Ιανουαρίου (Τρεις Ιεράρχες)	σ. 8
Ευαγγελικές Περικοπές: Πέμπτη 1 Ιαν. Λουκ. β, 20-52 • Κυριακή 11 Ιαν. Ματθ. δ, 12-17 • Κυριακή 18 Ιαν. Λουκ. ιζ, 12-19 • Κυριακή 25 Ιαν. Λουκ. ιθ 1-10	σ. 9
2 Φεβρουαρίου (Ευαγγ. Λουκάς)	σ. 28
6 Φεβρουαρίου (Αγ. Φώτιος)	σ. 28
10 Φεβρουαρίου (Αγ. Χαράλαμπος)	σ. 28
19 Φεβρουαρίου (Αγ. Φιλοθέη)	σ. 28
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 1 Φεβρ. Ματθ. ιε, 21-28 • Κυριακή 8 Φεβρ. Λουκ. ιη, 10-14 • Κυριακή 15 Φεβρ. Λουκ. ιε, 11-32 • Κυριακή 22 Φεβρ. Ματθ. κε, 31-46	σ. 29
5 Μαρτίου (Αγ. Μάρκος)	σ. 50
8 Μαρτίου (Κυριακή Ορθοδοξίας)	σ. 50
9 Μαρτίου (Αγ. Σαράντα Μάρτυρες)	σ. 50
25 Μαρτίου (Ευαγγελισμός της Θεοτόκου)	σ. 50
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 4 Μαρτ. Ιω. α, 44-52 • Κυριακή 15 Μαρτ. Μάρκ. β, 1-12 • Κυριακή 22 Μαρτ. Μάρκ. η, 34-θ, 1 • Κυριακή 29 Μαρτ. Μάρκ. θ, 17-31	σ. 51
23 Απριλίου (Αγ. Γεώργιος)	σ. 70
25 Απριλίου (Ευαγγ. Μάρκος)	σ. 70
26 Απριλίου (Απ. Θωμάς)	σ. 70
30 Απριλίου (Απ. Ιάκωβος)	σ. 70
9 Μαΐου (Προφ. Ησαΐας)	σ. 94
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 5 Απρ. Μάρκ. ι, 42-45 • Κυριακή 12 Απρ. (Βαΐων) Ιω. ιβ, 1-18 • Κυριακή 19 Απρ. (Πάσχα) Ιω. α, 1-17 • Κυριακή 26 Απρ. (Θωμά) Ιω. κ, 19-31	σ. 71
11 Μαΐου (Αγ. Κύριλλος & Μεθόδιος)	σ. 94
20 Μαΐου (Αγ. Λυδία)	σ. 94
21 Μαΐου (Αγ. Κων/νος & Ελένη)	σ. 94
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 10 Μαΐου Ιω. ε, 1-15 • Κυριακή 17 Μαΐου Ιω. δ, 5-42 • Κυριακή 24 Μαΐου Ιω. θ, 1-38 • Κυριακή 31 Μαΐου Ιω. ιζ, 1-13	σ. 95
11 Ιουνίου (Απ. Βαρνάβας)	σ. 122
15 Ιουνίου (Αγ. Αυγουστίνος)	σ. 122
24 Ιουνίου (Γενέθλιον Προδρόμου)	σ. 122
29 Ιουνίου (Απ. Πέτρος & Παύλος)	σ. 122
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 7 Ιουν. Πρ. β, 1-11 • Κυριακή 14 Ιουν. Ματθ. ι, 32-38 • Κυριακή 21	

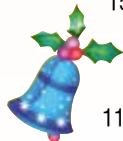
Ιουν. Ματθ. δ, 18-23 • Κυριακή 28 Ιουν. Ματθ. στ, 22-33.	σ. 123
4 Ιουλίου (Αγ. Ανδρέας Κρήτης)	σ. 150
9 Ιουλίου (Μιχαήλ Πακνανάς)	σ. 150
20 Ιουλίου (Προφ. Ηλίας)	σ. 150
24 Ιουλίου (Αγ. Χριστίνα)	σ. 150
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 5 Ιουλ. Ματθ. η, 5-13 • Κυριακή 12 Ιουλ. Ματθ. η, 28-θ, 1 • Κυριακή 19 Ιουλ. Ματθ. ε, 14-19 • Κυριακή 26 Ιουλ. Ματθ. θ, 27-35	σ. 151
1 Οκτωβρίου (Ρωμανός ο Μελωδός)	σελ. 170
8 Οκτωβρίου (Οσία Πελαγία)	σελ. 170
18 Οκτωβρίου (Ευαγγ. Λουκάς)	σελ. 170
26 Οκτωβρίου (Αγ. Δημήτριος)	σελ. 170
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 4 Οκτ. Λουκ. στ, 31-36 • Κυριακή 11 Οκτ. Λουκ. η, 5-15 • Κυριακή 18 Οκτ. Λουκ. ι, 16-21 • Κυριακή 25 Οκτ. Λουκ. η, 27-39	σ. 171
9 Νοεμβρίου (Αγ. Νεκτάριος)	σελ. 194
13 Νοεμβρίου (Ιω. ο Χρυσόστομος)	σελ. 194
18 Νοεμβρίου (Αγ. Πλάτωνας)	σελ. 194
25 Νοεμβρίου (Αγ. Αικατερίνη)	σελ. 194
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 8 Νοέ. Λουκ. η, 41-56 • Κυριακή 15 Νοέ. Λουκ. ι, 25-37 • Κυριακή 22 Νοέ. Λουκ. ιβ, 16-21 • Κυριακή 29 Νοέ. Λουκ. ιη, 18-27	σ. 195
17 Δεκεμβρίου (Αγ. Διονύσιος)	σ. 214
22 Δεκεμβρίου (Αγ. Αναστασία)	σ. 214
27 Δεκεμβρίου (πρωτ. Στέφανος)	σ. 214
31 Δεκεμβρίου (Αγ. Ζωτικός)	σ. 214
Ευαγγελικές Περικοπές: Κυριακή 6 Δεκ. Λουκ. ιγ, 10-17 • Κυριακή 13 Δεκ. Λουκ. ιδ, 16-24 • Κυριακή 20 Δεκ. Ματθ. α, 1-25 • Κυριακή 27 Δεκ. Ματθ. β 13-23	σ. 215

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

Κρίσεις εκλεκτών διανοουμένων για τον Μ. Φώτιο	σ. 32
Φυσικής Απάνθισμα (Ρ. Φεραίος)	σ. 58
Ειρμίοι του Πασχάλιου Κανόνα (Α')	σ. 78
Ειρμίοι του Πασχάλιου Κανόνα (Β')	σ. 103
Οι κυριότερες πόλεις που επισκέφτηκε ο Απ. Παύλος	σ. 116
Αβραάμ Λίνκολν	σ. 143
Η πολύκλαυστη Σμύρνη (Α.Π.Α.)	σ. 153
Ανδρέας Κάλβος – Ο ποιητής της φιλοπατρίας	σ. 176
Ιωάννης Καποδίστριας (Ελ. Κούκκου)	σ. 188
Η Γέννηση του Κυρίου μέσα απ' τα ψηφιδωτά της Μονής της Χώρας	σ. 218

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠ/ΡΙΩΝ

Το Πρόγραμμά μας 2008-9 (Κ. Τσολιάκου, Α' Λυκ.-Μ. Μαρκαντώνη, Α' Γυμν.)	σ. 19
Ανακύκλωση και εξοικονόμηση νερού (Π. Βασιλοπούλου, Α' Λυκ.)	σ. 59
Γεύση από την εργασία μας (Μ. Κατσέτου-Ο. Εμμανουέλα, Α' Λυκ.)	σ. 59
Εξέλιξη της εργασίας μας (Ν. Μαυρόπουλος, Α' Λυκ.)	σ. 85
Η συμμετοχή μας στη «Γιορτή των Σπόρων» (Ι. Πούλης, Α' Λυκ.-Θ. Πούλη, Β' Γυμν.)	σ. 109
Εργασίες στον κήπο μας (Μάιος- Ιούν.) (Θ. Πούλη, Β' Γυμν.)	σ. 117

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2009

Πράσινη Οικονομία (Π. Μπάνος, Β' Γυμν.)	σ. 198
Περιβ. Πρόγραμμα 2009-10 (Π.Ο. του Σχολείου)	σ.229
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ (ΑΓΓΛΙΚΑ – ΓΑΛΛΙΚΑ – ΙΤΑΛΙΚΑ)	
Η καθαθοσφαίριση	σ.14
Ο κλασικός αθλητισμός	σ.34
Το ψάρεμα	σ.60
Τέχνες και χειροτεχνίες	σ.86
Τουρισμός - Υπαίθριες δραστηριότητες	σ.110
Η κατασκήνωση	σ.130
Το περιβάλλον – Η γη	σ.158
Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής	σ. 178
Η υγεία	σ. 202
Η τροφή	σ.223

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

(Σημειώνουμε ενδεικτικά:)	
Δρώμενο για τα βίαια γεγονότα Αθήνας -	
Επίσκεψη της Π.Ο. στο ΚΠΕ της Ι. Αρχ. Αθηνών	σ.10
Η Χριστουγεννιάτικη γιορτή μας	σ.11
Εκδρομή στο Ξυλόκαστρο -	
Ζαχαροπλαστική στην Οικ. Οικονομία	σ.30
Επίσκεψη στο εργοστάσιο της Miclelec - Γιορτή των Τριών Ιεραρχών	σ.31
Η Π.Ο. στην Ανθοκομική Έκθεση Κηφισιάς -	
Εκδρομή στην Ακρόπολη -	
Ενημέρωση από την Ελλ. Αεροπορία	σ.62
Φεστιβάλ Ψυχαγωγίας την Τσικνοπέμπτη - Εκδήλωση των Εκπ/ρίων μας στο Στρατουδάκειο	
Πολ. Κέντρο Μεγάρων	σ.63
Προσφορά Κ. Δ. από τον σεβ. Μητρ. Κορίνθου	σ.76
Παρέλαση 25ης Μαρτίου - Γιορτή 25ης Μαρτίου	σ.77
Εκκλησιασμός – Εκδήλωση για το Πάσχα	σ.100
Συμμετοχή στη Γιορτή των Σπόρων	σ.101
Project για τη Διατροφή – Εκδήλωση για την Άλωση της Πόλης	σ.124
Σχόλια για τη διαγωγή μας	σ. 125
Ανασκόπηση της σχολικής χρονιάς	σ.149
Συμμετοχή στον εορτασμό των Αγ. Αποστόλων	σ.149
Αγιασμός από τον σεβ. Μητρ. Κορίνθου	σ.172
Επιτυχία στις εξετάσεις Γαλλικών & Αγγλικών	σ.173
Προσκυνηματική Εκδρομή στην Κων/πολη	σ. 224-228

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ

Δελτίο Ειδήσεων Ιανουαρίου	σ. 6
Δελτίο Ειδήσεων Φεβρουαρίου	σ. 26
Δελτίο Ειδήσεων Μαρτίου	σ. 48
Δελτίο Ειδήσεων Απριλίου	σ. 74
Δελτίο Ειδήσεων Μαΐου	σ. 98
Δελτίο Ειδήσεων Ιουνίου	σ. 132
Δελτίο Ειδήσεων Ιουλίου – Αυγούστου	σ. 146
Δελτίο Ειδήσεων Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου	σ. 168
Δελτίο Ειδήσεων Νοεμβρίου	σ. 192
Δελτίο Ειδήσεων Δεκεμβρίου	σ. 220

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Θυμάμαι... (Α.Τ.)	σ.5
Ο παιχταράς (Σπ. Καραμουντζός)	σ.13
Το Σχολείο μου (Ν. Βούλγαρης)	σ.25

Όχι τέτοια παραμύθια (Στ. Μπολέτσος)	σ.33
Το Ελληνόπουλο (Β. Ουγκώ)	σ.47
Ευαγγελισμός-Ελληνισμός (Αρ. Βαλαωρίτης)	σ.52
Ακρόπολη (Ελ. Μάινας)	σ.63
Γνήσια φιλία (Α.Τ.)	σ.69
«Ο Κοινωνικός» (Γ. Βερίτης) με σχόλια	σ.102
Αγάπα για να ζήσεις (Θ. Πούλη)	σ.104
Προς «άλλην βιοτήν» (Α.Τ.)	σ.104
Η αλεπού καλογοιρά (Γ. Δροσίνης)	σ.105
Το καλοκαίρι (Χλόη Αχαϊκού)	σ.117
Ουαί υμίν (Στ. Μπολέτσος)	σ.119
Μαθητική νοσταλγία (Α.Τ.)	σ.129
Η πόρτα (Φ. Κριτέλης)	σ.141
Και νέα κλήση (Α.Τ.)	σ.157
Στους ηρωικούς πολεμιστές μας 1940-41	
(Γ. Βερίτης)	σ.162
Χώμα Ελληνικό (Γ. Δροσίνης)	σ.165
Μαζί θα περπατήσουμε (Γ. Βερίτης)	σ.191
Νύχτα τρανή (Γ. Βερίτης)	σ.240

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ – ΟΙ ΕΥΧΕΣ ΜΑΣ

Ενημέρωση	σ.2
Γνωστοποίηση	σ.22
Ο Ακάθιστος Ύμνος	σ. 43
Λόγος Κατηχητικός στο Πάσχα, Ι. Χρυσοστόμου	σ. 66
Στοχασμοί και Αντίλαλοι (Γ. Μποζώνης)	σ.91
Αντίφωνο ad Magnificat (29η Ιουνίου)	σ.114
Από την υπερθέρμανση του πλανήτη	σ.138
Στους ηρωικούς πολεμιστές μας 1940-41	
(Γ. Βερίτης)	σ.162
Ιωάννης Καποδίστριας,	
πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδος	σ.186
Κανόνας Χριστουγέννων (Ωδή Α')	σ.210

ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

Σοφή ρήση του Δημοσθένη	σ.3
Η νηστεία (Μ. Φώτιος)	σ.23
«Νιώθω για σε πατρίδα μου» (Α. Βαλαωρίτης)	σ.43
Ύμνος Αναστάσεως	σ.67
«Τον δρόμον τετέλεκα»... (Β' Τιμ. δ, 7-8)	σ.91
«Ελλήσι τε καί βαρβάροις».. (Ρωμ. α', 14)	σ.115
Η διαγωγή μας (Ρωμ. ιγ', 12-13)	σ.139
«Χτυπημένα, ματόβρεχτα... των γιγάντων τα σώματα»	
(Γ. Βερίτης)	σ.163
«Χαίρετε εν Κυρίω πάντοτε» (Φιλίπ. δ', 1, 4-5)	σ.187
«Ευαγγελίζομαι υμίν χαράν μεγάλην»	
(Λουκ. β', 10-11)	σ.211

ΣΠΙΘΕΣ ΤΟΥ ΠΥΡΣΟΥ - ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Μάρτιος	σ.49
Απρίλιος	σ.73
Μάιος	σ.97
Ιούνιος	σ.135
Ιούλιος-Αύγουστος	σ.155
Σεπτέμβριος – Οκτώβριος	σ.183
Νοέμβριος	σ.207
Ο Μπιμπίκος	σ.234
Δεκέμβριος	σ.236

ΝΥΧΤΑ ΤΡΑΝΗ

Νύχτα τρανή. Πάνω απ' τη γη, τη μοθυσμένη γη μας
περνά ο Θεός... Σκιρτοβοδά κι αγάλληετ' η ψυχή μας.
Περνά ο Θεός και σμίγουνε φύση θνητή και θεία,
κι ασίγητη στους ουρανούς αντιλαλεί υμνωδία.

Νύχτα τρανή, γεμάτη φως, ψηλά στον ουρανό
βλέπω έν' αστέρι να σκορπά τις μαγικές του ακτίδες.
Ψάλλε, ψυχή μου. Τώρα πια θα πάψω να πονώ.
Γλυκές φυτρώνουν μέσα μου κι ανθοβολούν οι ελπίδες.

Γ. Βερίτης